

Pred praznikom naše ljudske armade — 22. decembrom — se vedno znova prepričujemo, kako so njeni pripadniki eno z vsem našim ljudstvom, ko za pretekli čas pregledujemo njihovo delo, opravljeno za neposredni razvoj naše socialistične skupnosti. Naši vojaki so postali ne samo mojstri svojega orožja in poklica v obrambi naše domovine, v varovanju njenega socialističnega razvoja in miru okoli nas in v svetu, marveč so tudi mojstri strojev in naprav, s katerimi hitreje razvijamo naše gospodarstvo. Naša ljudska armada je sodelovala pri izgradnji ključnih objektov jugoslovenskega gospodarstva; zgradila je lastno vojno industrijo za oskrbo z osnovno oborožitvijo in opremo. Mnoge vojaške tovarne proizvajajo razne izdelke za široko potrošnjo: samo v letu 1961 znaša vrednost te proizvodnje nad 110 milijard dinarjev. Gornja slika je samo fragment iz življenja in dela naših vojakov pri izgradnji našega cestnega omrežja.

V PODJETJU »LUKA KOPER« OB BODRILNIH GOSPODARSKIH USPEHIH

Odločno po novi poti

Tudi v Pristanišču Koper, kjer imajo vpeljan novi sistem poslovanja po ekonomskih enotah od 1. julija letos, so pred nedavnim obravnavali predstavniki ekonomskih enot in predsedniki zborov proizvajalcev enot novo delitev dohodkov, predvsem osebnih dohodkov. Pregled dosedanja dela pa je hkrati pokazal pozitiven odraz novih odnosov med ekonomskimi enotami in delavci posameznih enot, sedanje pogone strokovnega izobraževanja in podobno.

Najprej se velja ustaviti ob ekonomskih uspehih, kot posledi-

ci uvajanja novih odnosov v kolektivu. Tako so ugotovili, da so v prvem polletju tega leta znižali materialne stroške za okrog 4 milijone dinarjev, medtem ko so že v tretjem tromesečju, v novih pogojih poslovanja, dosegli 6 milijonov znižanja materialnih stroškov. Tačne rezultate so dosegli predvsem zato, ker je pojmen delitev dohodkov po ekonomskih enotah zaživel v vsakem delavcu. Zato so dosedanji uspehi očitno rezultat kolektivnega dela, oziroma skupnih naporov.

Zato je delavski svet podjetja na osnovi tako bodrilnih dosežkov

Za proslavo Dneva JLA na Sežanskem

Letošnje proslave Dneva JLA na Sežanskem bodo imele posebno množično in svečano obeležje. Program bodo začeli izvajati oficirji JLA, ki bodo od 10. t. m. dalje predavali učencem osnovnih šol o vlogi in pomenu JLA. 21. decembra pa predvidevajo sprejem delegacij družbenih in političnih organizacij, kolektivov in šol v sežanskem garnizonu, kjer bodo osebno izročili darila in čestitke pripadnikom JLA. Druge delegacije bodo obiskale tudi obmejne stražarnice. 22. decembra bodo večje proslave v Lokvi, Drevavi, Dutovljah in Komnu, medtem ko bo osrednja proslava v Sežani. Po akademiji bo priredil občinski odbor SZDL tovarski večer s prostim zabavo za pripadnike JLA in prebivalce mesta. Podobne večere bodo pripravile tudi krajevne organizacije SZDL v večjih krajih.

Na Dan JLA bodo v večjih srečiščih razstave, ki bodo posvečene dogodkom iz ljudske revolu-

cije. Tega dne dopoldne bo predsednik ObLO Sežana priredil sprejem za oficirje, podoficirje in vojake iz sežanskega garnizona ter jih seznanil z družbenim in gospodarskim razvojem komune.

(Nadaljevanje na 3. strani)

RAZPRAVA ODBORNIKOV OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V KOPRU

O razvoju in problemih luke

Minuli ponedeljek sta se sestala v Kopru oba zabora ObLO ter sta ob edini točki dnevnega reda, v kateri je bilo govor o razvoju in problemih koprske Luke, razpravljala še o pravilniku preimenovanega podjetja, ki se bo odslj imenovano »Luka Koper«.

Med streljimi predstavniki gospodarskih organizacij so sej prisostvovali tudi inženir Ivo Klemenčič, predsednik Republike zbornice za industrijo, promet in gradbeništvo, generalpolkovnik Peter Stante-Skala in generalni direktor Tovarne dušika v Rušah Viktor Stopar.

Dopriski obisk odbornikov v luki, kjer so se ob nazorem tolmacenju lahko seznanili z operativno oba-

lo in luškimi napravami, je olajšal poročanje predstavnikom Luke in projekti ter prispeval k temu, da je bila živahnna tudi razprava. Vsekakor so najbolj zanimivi podatki o perspektivnem razvoju koprske Luke, ki bo po realnih ocenah vzporedno z gradnjo operativne obale in skladisč ter mehanizacije pristaniščnih naprav že leta 1965 presegla letno promet dveh milijonov ton raznovrstnega blaga od generalnega tovora in množičnega tovora do transita, lesa in lokalnega razvoza.

Levji delež ekonomskega efekta bo dosegla koprska luka s pretvorom surovin, s katerimi bo preskrbovan dobršen del slovenske industrije, kmetijstvo itd., koprska luka pa bo izhodišče tudi za številne naše izvozne industrijskega in drugih vrst blaga, surovin in podobno.

Poglavje zase je v programu koprske Luke tudi tranzit, kajti dobršen del evropskih držav (Avstrija, Nemčija, CSR itd.) gravitira na to področje. Povezava Kopra z železnicno vsekakor pomenila prelomnico tudi za tranzitni promet, kajti Jesenice, najbolj zastopana prehodna prometna točka za mednarodni železniški transport, je znatno bližja Kopru kot reškemu pristanišču, železniška povezava Kopra z zaledjem pa bo pomenila skrajšanje kopne transportne poti tudi za večino slovenskih industrijskih središč.

Odborniki so tudi zvedeli, v kakšnih pogojih poteka gradnja koprske

SLOVENSKI Jadrak

Študij
Koper

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 8. DECEMBRA 1961 ★ POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO X. — ST. 50

SOCIALISTIČNA ZVEZA V BOJU ZA NOVE ODNOSE NA VASI

Da podeželje ne bo zaostajalo

V uspešnih prizadevanjih za preobrazbo vasi in v težnji, da bi razvoj kmetijskih odnosov pomenil tudi razvoj socialističnih odnosov, so nedvomno prispevale dobro deli tudi organizacije SZDL na podeželju. Sveda so novi odnosi na vasi lahko pogojeni edinole s splošnim napredkom in modernizacijo našega kmetijstva, kajti še takoj skrbno zastavljen razvojni koncept bi ob togem upravljaju sodobnega tehnološkega procesa kmetijske proizvodnje in ob nedosednjem izkorisčanju obdelovalnih površin lahko potisnil kmetijstvo v še bolj obutveno zaostajanje za družbeno ekonomskim razvojem ostalih gospodarskih panog.

O nekaterih problemih socialistične politike na vasi je pred nedavnim razpravljal tudi OO SZDL na svoji plenarni seji, na kateri so člani plenuma s skrbno izdelanimi tezami o problematiki kmetijstva lahko sprejeli nove pobude, kot bodoči delovni program SZDL na podeželju.

Dejstvo, da industrija zaposluje čedadje večje število podeželskega prebivalstva, vsekakor pomeni izhodišče

za vsa kmetijska družbena posestva v smeri združevanja večjih kompleksov obdelovalnih površin in v prizadevanju za večjo kmetijsko proizvodnjo. Kljub ugodni oceni, da so združbena posestva v minulem letu na 2.431 ha obdelovalnih površin povečala kmetijsko proizvodnjo za 123 %, zadovoljuje vendarle samo porast proizvodnje v živinoreji, medtem ko v ostalih kmetijskih panogah še zdaleč niso izkoristili vseh možnosti. Respa so nekatere specifične okolnosti zavirale v minulem razdobju hitrejšo obnovno zemljišč, enega izmed vaznih činiteljev za večjo proizvodnjo, vendar podatki kazijo, da je efekt celo prekoračenih investicij bil čestokrat podrejen premalo smotrnim obnovljavnim delom.

Posebno pomembna vloga v reševanju perekih problemov podeželja je namenjena kmetijskim zadružbam, ki so se po odložitvi nekaterih nekmetijskih dejavnosti lahko v celoti posvetile operativnim nalogam neposredne kmetijske proizvodnje. Zal tu je ugodno začelo sodelovanje med kmetijskimi zadružbami in zasebnimi kmetovalci in povsod doseglo zaželenih uspehov. To predvsem zaradi razdrobljenosti obdelovalnih površin, kar onemogoča uvažanje naprednejših oblik proizvodnje, in ne nazadnje zaradi nekaterih organizacijskih slabosti zadruž, kadrovskih težav, de-stimulativnih monopolističnih teženj.

Zato velja dosedanje slabe izkušnje izluščiti povsod tam, kjer se porajojo nove kmetijske organizacijske oblike in skrbno proučiti vse elemente proizvodnega in ekonomskega značaja, zagotoviti je treba strokovni kader in tudi finančna sredstva. Sprostitev trgovine s kmetijskimi pridelki pa vsekakor postavlja predvsem zadruže v povsem nove proizvodne odnose.

Socializacija podeželja nalaga družbenemu sektorju nadvse odgovorne naloge tudi v bodoče. Predvideni razvoj kmetijstva temelji na velikih prizvodnih enotah ter v bolj načrtini kooperaciji, kar bo osnova za po-

rast fizičnega obsega skupne kmetijske proizvodnje; ta naj bi se povečala letno za 10,5 %, v družbenem sektorju pa letno za okrog 36 %. Gorjace področje okraja bo nadaljevalo predvsem z razvojem živinoreje in sadjarstva, v obalnem področju pa naj bi se povečala predvsem proizvodnja v vrtinarstvu, vinogradništvu in sadjarstvu.

Predviden obseg obnovljenih površin v kmetijstvu bo v naslednjih petih letih povečal površine družbenega sektorja za nadaljnjih 2.400 ha njiv, 1.200 ha travnikov in 600 ha vinogradov ter sadovnjakov. Tako bo po tem obdobju upravljal družbeni sektor skupno s 6.600 ha ali skoraj z 20 odstotki vseh obdelovalnih površin v okraju.

Vsi ostali činitelji, kot uspešen blagovni promet s kmetijskimi pridelki, kadrovski vprašanja, boljši življenjski in delovni pogoji kmetijskih prizavljalcev pa so predvsem odvisni od nadaljnje decentralizacije upravljanja v kmetijskih organizacijah.

ODLIKOVANJA OB DNEVU REPUBLIKE

Tudi ob letošnjem prazniku dneva republike je predsednik Tito odlikoval številne državljane za posebne zasluge na področju javne dejavnosti, s katero so prispevali k splošnemu napredku države. Skupno je bilo odlikovanih 7077 državljanov FLRJ, iz koprskega okraja pa so prejeli Red dela z rdečo zastavo: Albin Dujo in Franjo Kralj; Red dela z zlatim venčem pa Miran Bertok, Slavko Humar, Črtomir Kolenc, Janko Valentinci, Ernest Vatovec in Milan Zakrajšek.

Podrobnejši seznam odlikovanje bomo se objavili.

MLADINSKO SLAVJE V PIVKI

Andrej Janežič razvil prapor in ga izročil v varstvo najboljšemu mladincu. V pestrem kulturnem sporedu se je posebno izkazal mešani pevski zbor aktivov LMS Javor, ki je točkat prvič nastopil. Zeleti bi bilo, da bi v zimskem času še kdaj nastopil. Tudi duet mladink je žel vse priznanje. Sledi

Direktor Javora Andrej Janežič pozdravlja tovarniško mladino ob razvitu praporu

dile so recitacije najmlajših iz osnovne šole in pripadnikov JLA, nakar je godba na pihala to srečanost zaključila. Po končani srečanosti so vsi odšli na grobničko padlih, kjer so položili venec.

Pri tem prazniku mladine je bilo opaziti resno sodelovanje vseh organizacij v Pivki, posebno pa se sodelovanje med mladinskimi aktivimi in pripadniki JLA.

Svoj prapor je razvil tudi tovarniški odred »Martin Krpan« iz Pivke, ki mu je botroval obratovodja Javora tov. Lutman. O tem preberete na 7. strani.

PRED DNEVOM JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADE

Doživetje v Cerknem

Na svoji turneji po Goriški so vojaki tolminške garnizije za 20-letnico vstaje priredili dveurni program tudi v Cerknem. Gledalci so imeli občutek, da ta skupina vojakov nadaljuje poslanstvo, ki ga je imela v tej partijski vasi med NOV igralsko skupino IX. korpusa. Spored je bil sila bogat in ljudje, ki so dvojno napolnili do zadnjega kotič-

ka, so bili več kot zadovoljni. Svojevrstna zanimivost so bili tudi razgovori s šahovskim velemožstrom Boro Ivkovićem in svetovnim rekorderjem Jožetom Šlišarjem — oba namreč služita svoj vojaški rok. Po končani prireditvi so vsi izrazili vročo željo, naj bi bilo še več takšnih gostovanj.

B. A.

Mladinci »Gradbenika« iz Izole med svojim slavjem

POVEČANA DRUŽBENO-POLITIČNA AKTIVNOST V GP GRADBENIK V IZOLI

Na delu za še lepši jutrišnji dan

Družbeno-politična aktivnost v takšnih podjetjih, kakršna so gradbena, je posebno otežkočena. Njihova delovna mesta so razkropljena in to otežuje smelejše delo vseh organizacij, tudi mladinske. Klub temu so si mladinci podjetja Gradbenik iz Izole zavihali rokane in sprejeli svoj program dela, ki ga postopoma že izvajajo. Nedolgo tega so imeli

svoj občni zbor. V letošnjem letu so sodelovali v delovni brigadi in doprinesli svoj delež pri urejanju športnega igrišča v Izoli, nadalje so uredili, očistili in prizipirali igrišča za odborjo in balinische v stranskih obratih podjetja. S prostovoljnimi delom pomagajo tudi pri dograditvi samskega naselja v Izoli. Iz svoje srede je mladinska organizacija vključila lepo

Svetekod POSVETU

NOVE ŽRTVE
V ALŽIRU

Teroristi, pripadniki OAS, so do konca preteklega tedna ubili 117 Alžircev, novih žrtv francoskih skrajnežev. O pravcem potoku Alžircev poročajo predvsem iz Orana, kjer je teror proti dočinom čedalje hujši.

Pred dnevi se je sestal posebni odposlanec maroškega kralja Ahmed Balafrej z ameriškim zunanjim ministrom Ruskom. Maroški odposlanec je razložil ameriškemu ministru, kako važna je ureditev alžirskega problema ne samo za Maroko in za Afriko, ampak za ves svet.

COMBE NE MARA
V LEOPOLDVILLE

Po vseh tujih agencij je katanški secessionist Combe začasno odložil svoj odhod iz Brazzavilla, da bi se sestal s kongoškim premierom Cyrilom Abdulo. Kongoški premier je baje izrazil pravljivost, da se sestane z njim, in ga je povabil v Leopoldville, kjer je sedež kongoške vlade. Vendar po nepreverjenih vesteh Combe noče potovati v Leopoldville, predlagal pa je, da bi se z Abdulo sestal na reki Kongo, ki loči obe deželi.

NEMŠKI MILITARIZM
VZNEMIRJA SVET

Udeleženci 41 držav, ki so se ob desetletnici ustanovitve Mednarodne federacije pripadnikov odporniških gibanj udeležili zasedanja generalnega sveta te organizacije na Dunaju, so v svojem poročilu med drugim hudo obsodili ponovno ozivljanje nemškega militarizma, ki pomeni največjo nevarnost za mir v Evropi. Poročilo govori tudi o beografski konferenci nevezanih držav ter pravi, da je konferenca prispevala k zmanjšanju napetosti v svetu.

PRISTANIŠČE ASAB —
DELO JUGOSLOVANOV

Etiopski cesar Haile Selasie je pred dnevi prisostvoval slovensnosti ob otvoritvi največje in najmodernejše etiopske pomorske lupe Asab ob Rdečem morju, pri vhodu v Adenski zaliv. Pristanišče Asab je v manj kot štirih letih zgradilo jugoslovansko gradbeno podjetje »Pomgrad« iz Splita. Etiopski suveren je imel ob tej priložnosti daljši govor, v katerem je pohvalil naše gradbeno podjetje ter posebej poudaril, da

je pomoč pri tej pomembni gradnji simbol etiopsko-jugoslovenske priateljstva.

RAZPRAVE V OZN

Generalna skupščina OZN nadaljuje s plenarnimi zasedanji, na katerih so v minulih dneh razpravljali o vrsti pomembnih mednarodnih vprašanj, med drugim tudi o sprejemu LR Kitajske v to mednarodno organizacijo. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o miroljubnem izkorisčanju vesolja. Medtem je bil političnemu odboru Generalne skupščine predložen še drugi osnutek resolucije o atomskem oružju.

PROTI NEONACIZMU
V AVSTRIJI

Vedno močnejše pojavljanie neonacističnih elementov v Avstriji povzroča zaskrbljenost zaradi nevarnosti razkrjanja avstrijskega državnega sistema. Nedolgo tega je avstrijsko odporniško gibanje ustanovilo Delovno skupnost v Avstriji in izdalo sporočilo, v katerem opozarja na budnost in na aktivnost, da bi zatrli kakršnokoli neonacistično dejavnost. Zbirati je treba dokaze in dokumente v vplivu na javnost s tiskom, predavanji in drugimi primernimi sredstvi. Predvsem je treba poučiti mladino, o tem, kaksna je bila nacistična preteklost ter ji pojasnjevati zle posledice ponovne obnovitve nacistične miselnosti. Prva prireditev Delovne skupnosti proti nacizmu v Avstriji je bila pred kratkim na Dunaju. Na njej je govoril dr. Massicsek o vprašanju: »Ali obstaja neonacistična dejavnost?«

DEVETMESEČNA GOSPODARSKA BILANCA V OBČINI HRPELJE

Vztrajno po poti napredka

Pred Dnevom republike je v Hrpeljah zasedel zbor priznajalcev občinskega ljudskega odbora in pregledal rezultate devetmesečne realizacije letosnjega družbenega plana v celoti in v posameznih gospodarskih panoga. Splošna ugotovitev je bila, da znaša v devetih mesecih doseženi celotni bruto dohodek vseh v družbenem planu zajetih podjetij 1 milijard 650 milijonov 499 tisoč dinarjev ali za 28 % več kakor v enakem razdoblju leta 1960.

V okviru družbenega plana je zastopan 8 gospodarskih panog. Industrijo predstavljata obrata TOS v Hrpeljah in IPLAS. V obeh podjetjih prehajajo na novi gospodarski sistem in bodo z novim letom pričeli poslovati v ekonomskih enotah. V devetih mesecih sta oba obrata dosegla 424 milijonov 230 tisoč dinarjev brutodohodka ali za 6 % več kakor v enakem razdoblju.

Družbeni sektor kmetijstva so obravnavali v okviru edine kmetijske zadruge s sedežem v Kozini. 30. septembra je znašala realizacija celotnega dohodka 279 milijonov 76 tisoč dinarjev, to je za 8 % več kakor lani v devetih mesecih. Dobra letina je zagotovila zadruži pomemben dohodek v odkupu pridelkov, zlasti sena in sadja. Letni plan, ki znaša 380 milijonov dinarjev, bodo verjetno presegli.

V gozdarstvu so letos doseženi v tej občini izredni uspehi zaradi obsežnejše sečnje lesa in povečanja gozdno-gojetvenih del. V devetih mesecih so dosegli 76 % letnega plana (12,750.000 din), v primerjavi z lanskim planom pa za 95 % več v enakem časovnem razdoblju.

Prav tako je bil dosežen v gradbeništvi znaten napredek. Vrednost gradbenih del je znašala konec septembra 211 milijonov 448 tisoč dinarjev ali 73,7 % letnega plana oziroma za 47 % več kakor lani v tem času. Do konca leta pa se bodo te številke še povečale za delno vrednost treh novih stanovanjskih hiš, ki so jih pričeli graditi v Kozini, novega obmejnega bloka ter skladališčnega provizorija »FRUCTUS« v Kozini.

Pod zaglavkom prometa je razumeti železniško dejavnost na območju železniške postaje Hrpelje-Kozina ter PTT službo. Dosegli so 104 milijone 650 tisoč dinarjev oziroma 74 % letnega plana ali za 10 % več kakor

v letu 1960. Naraščanje železniškega prometa gre v glavnem na račun koprske pristanščine. Trgovino predstavlja na tem področju trgovske podjetje TTMAV in sedem v Hrpeljah in s 23 poslovnimi sredstvi, od teh 18 na področju hrpeljske občine, 5 pa na Sežansku. Ena od poslovnih je specializirana (železniška v Sežani), 9 jih je za mešanim blagom, ostale pa z živilskimi artikli. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1958 in vključuje v glavnem bivše trgovine kmetijskih zadrug. Prvo leto po ustanovitvi je znašal brutodohodek colotnega podjetja 205,071.278 dinarjev. Plan za leto 1961 znaša 450 milijonov, kar pomeni 119-odstotno povečanje prometa v štirih letih ali za okrog 30 % letno. V devetih mesecih letosnjega leta je podjetje ostvarilo 78 % letnega plana. Res je, da gre del povečanja vrednosti prometa na račun naraščanja cen, vendar je na porast vplivalo tudi povečana kupna moč prebivalstva v zvezi z izboljšanjem živilskega standarda konsumentov. Razen tega je k uspehu prispeval še maloobremenjeni promet. Trgovina je činitelj, ki je najbolj neposredno povezan z živilskejšimi pogojki državljakov. Prav tako lahko vedno v vsem ustrezati zahtevam in željam potrošnikov. V primeru TTMAVA se da trditi, da sta uprava in samoupravni organ v glavnem izpolnila svojo nalogo glede organizacije poslovanja kljub izrednim težavam in pomajkljivostim zlasti glede poslovnih prostorov, skladišč, vozovnj, strokovnega osebja, inventarija in podobno. Zaradi dokaj visokih obveznosti in dajatev si podjetje ne more zagotoviti dovolj lastnih sredstev za boljšo ureditev stavnih opremiljenih prodajalnic in mora še danes plačevati najemnino za tuji inventar. Potrebno bi bilo iz občinskih sredstev pomagati temu podjetju, da bi se moglo s posojili hitreje lotiti gradnje ustreznega centralnega skladišča, garaže za vozni park, ureditev trgovine za tekstil in obutev v Kozini ali Hrpeljah po podjetje v kratkem odpri v Podgradu itd. V okviru trgovske dejavnosti spremjam občinski družbeni plan se poslovanje poslovalnic ISTRA-BENZ v Kozini, ki ugotavlja ob devetmesečnem obračunu prometa 111 milijonov 760 tisoč dinarjev brutodohodka, kar pomeni 86 % letnega

vsi povabljeni izčrpno poročilo o problematični izobraževanju v koprskem okraju, zato se je tako po uvodnih besedah predsednika komisije za politično in idejno-vzgojno delo pri Okrajskem odboru SZDL, je bilo še posvetovanje o izobraževanju ki so ga pripravili skupno Okrajski odbor SZDL, Okrajski sindikalni svet in Okrajski komite LMS. Na posvet so povabili predstavnike občinstvenih, političnih, družbenih in gospodarskih organizacij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem, udeležili pa so se ga tudi predstavniki republiških forumov, in sicer državni sekretar Sveta za delo Miran Košmelj, predsednik Zveze delavskih in ljudskih univerz Ivo Tavčar in pomočnik sekretarja Sveta za šolstvo Janko Rogelj.

Ze pred posvetovanjem so prejeli

česar, češ da strokovne šole ne izobražujejo konkretne kadrov za gospodarske organizacije in da bi bilo treba strogo ločiti industrijski in obrtniški način izobraževanja.

V razpravo je posegl ob koncu še državni sekretar Sveta za delo Miran Košmelj in je opozoril, da na večino načelnih vprašanj o strokovnem izobraževanju odgovarja že sama resolucija, naša naloga pa je zdaj akcijsko reševanje problemov. Vprašanja izobraževalnih centrov bo treba reševati konkretno s podjetji, in to za tiste stroke, za katere so podjetja zainteresirana. Splošna reforma strokovnih izobraževalnih ustanov bo razdelila šole v tiste s praktičnim poukom in v tehnične šole ter v sole za družbene službe. To ne bo formalna reorganizacija, ampak globoka vsebinska, ko tudi ne bo več važna doba trajanja šole, ampak bo le-ta prilagojena potrebi stroke, poudarek pa bo na pridobljenem praktičnem in kvalitetnem znanju. Ta reorganizacija nam bo prinesla tudi tolikan potreben vertikalno specializacijo v podjetju. Ker je bilo v razpravi govorja o velikem nesporazmerju srednje in visoko kvalificiranega kadra, je tovarši Košmelj opozoril, da bo treba misljiti tudi na štipendiranje na tehničnih srednjih šolah in ne v glavnem na univerzi. Skrb za strokovne šole si bodo morale v bodoče deliti gospodarske organizacije in šolski

Klub temu, da resolucija jasno govori o nalogah, ki jih imajo predvsem gospodarske organizacije v izobraževanju priznajalcev, naletimo marsišči na nepravilen odnos do tega vprašanja. O tem nam govorji 70 nepraviljenih milijonov za izobraževanje po podjetjih in dejstvu, da so porabljeni 25 milijonov izkoristil v glavnem za štipendije in celo za izlete. »Po podjetjih bi morali planirati kadre in njihovo izobraževanje tako, kiel planirajo proizvodnjo,« je poudaril v svoji razpravi tajnik Trgovinske zbornice Rado Čotar, ko je govoril o centru za izobrazbo kadrov v blagovnem prometu. Tehten prispevek v razpravi je bila ugotovitev direktorje tovarne Tomos Franca Pe-

šanja prejemkov njegovih uslužbenec. To zadevo je načela občinska svetovalka Jole Bunlo v pisemenu vprašanju, ki ga je naslovila na tržaške župana.

ODLOČEN NASTOP
KOVINARJEV

V veliki dvorani Ljudskega doma je bilo pretekli teden zborovanje, ki so se ga udeležili stavkajoči delavci Tovarne strojev, Ladjevčincev, Svetnika in Tržaškega arzenala. Delavci so zavile komisije za strokovno izobraževanje pri občinskih ljudskih odborih, odbori SZDL pa že rešujejo ta vprašanja v razgovorih z raznimi gospodarskimi organizacijami in v sodelovanju z zbornicami, da bi strokovne šole reformirali v poklicne. Svojo vlogo bodo pri tem odigrale tudi komisije za idejno-vzgojno delo v sodelovanju z ljudskimi in delavskimi univerzami.

**MLADI SEŽANSKI PEVCI
SO GOSTOVALI V TRSTU**
V tržaškem auditoriju je nastopil mladinski pevski zbor sežanske osnovne šole pod vodstvom Majde Hauptmanove. Kot vemo, je to najboljši mladinski pevski zbor v Sloveniji in svoje kvalitete je znova potrdil med tržaškimi rojaki. Tržačani se mlade Sežanci izredno toplo poždravili in zazeli, da to srečanje ne bi bilo zadnje.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni urednik Rastko Bradaška. Izhaja vsak petek. Izdaja CZIP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Canarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 20 din. — Letna naročnina 800 din, za tujino 1600 dinarjev ali 3,5 am. dolara. — Bančni račun 600-70-181. Rokopisov in fotografij ne vratimo. — Tisk in klisej tiskarna CZIP »Primorski tisk«

(Nadaljevanje na 10. strani)

,Revue Française' bo pisala o nas

Te dni se je mudil v koprskem okraju francoski publicist dr. Léon Becker, ki že nekaj tednov zbira v naši državi gradivo za posebno številko prominentne pariške revije »Revue Française«. Ta bo februarsko številko letnika 1962 posvetila izključno Jugoslaviji. Za področje koprskega okraja bo poleg njegovih turističnih privlačnosti in možnosti zajela tudi poslovanje velikih gospodarskih organizacij, kot so: »Splošna plovba« Piran, »Piranške soline« Portorož, »Delamaris« Izola, »Tomos«, »Pristanišče« in »Intereuropa« Koper in druga.

Posebnost revije, ki izhaja v podobnem reprezentančnem formatu kot naša najelitnejša revija »Jugoslavija«, je v tem, da objavi redakcija samo en članek izpod peresa svojega novinarja, vse ostale prispevke pa napišejo vodilne osebnosti države, ki jo številka revije obravnava. Zaradi tega in pa ker je njemih 18.000 naročnikov, kolikor ima revija naklade, predvsem v najkulturnejših krogih sveta, ima objava vsakega gradiva v tej reviji velik odnev. O vsaki številki se razpiše nato še blizu 300 listov širok po svetu.

Odločno po novi poti do uspehov

(Nadaljevanje s 1. strani) spevali neposredni proizvajalci sami.

Tako so med drugim že sklenili, da bodo določen odstotek

PRAZNOVANJE V OSPU

Na praznovanje Dneva republike se so že dlje časa pripravljali učenci osnovne šole v Ospu in tudi obmejni stražarji. Proslava je lepo uspela. Tega dne so sprevajeli cicibane v pionirske organizacije. Program je bil bogat in pester, pevskim točkam so sledile recitacije, ki so jih recitarili učenci osnovne šole in pripadniki JLA. Po proslavi so vojaki izstrelili v zrak nekaj rdečih raket.

VELIKI DOL ZA DAN JLA

Odbor SZDL v Velikem Dolu je že ob koncu preteklega meseca sestavil program za proslavo Dneva JLA. 21. decembra bo delegacija SZDL obiskala bližnjo obmejno stražarnico in pripadnike JLA obdarila z vinom in cigartami. Na praznik bodo obiskali obmejni stražarje tudi pionirji iz Žeteljice. Tudi oni bodo vojakom čestitati in jim pokloniti razna darila. Zvezni istega dne bo v vasi proslava, na kateri bodo nastopili pripadniki JLA in pionirji.

ustvarjenega dohodka odvajali v rezervni sklad, ki se ga bodo proizvajalci poslužili v primeru slabе realizacije. S tem so v podjetju zagotovili minimalni osebni dohodek vsakemu delavcu v višini 13 tisoč dinarjev. V kolikor na teh sredstev ne bi porabili, bo podjetje gradilo samski dom, kajti prav stanovanjski problem je za večino mladih delavcev najbolj pereč. Če se bo v naslednjih letih nabralo dovolj sredstev, namenjava odpreti tudi lastni obrat družbene prehrane.

Dalje so proizvajalci v ekonomskih enotah sklenili, da bo v bodoče dobival vsak delavec, ki bo na bolovanju več kot en mesec, mesečno nadomestilo v višini 9000 dinarjev, delavec, ki bo vpoklican na orozne vaje, pa odškodnino v znesku 20 tisoč dinarjev. Vsestransko pozitiven pa je tudi sklep proizvajalcev, da bodo delavci, katerih fizična moč je v opadanju, prejemali višje osebne dohodke od ustvarjenega učinka — seveda po ustrezem ključu. Razliko bodo krili iz rezervnega sklada enot.

Pred kratkim je vznikla med proizvajalci tudi nova pobuda, ki

zadeva strokovno izobraževanje delavcev. Po tem predlogu naj bi v bodoče vsaka ekomska enota skrbela za strokovno izpopolnjevanje svojih članov. Vendar dokončnega stališča niso še danes sprejeli zaradi deljenega mnenja: medtem ko se nekateri ogrevajo za decentralizacijo izobraževanja po enotah, so na drugi strani predvsem starejši člani kolektiva utemeljevali potrebo po skupni službi podjetja, ki naj bi zagotovila organiziran sistem strokovnega izobraževanja. Po vsej verjetnosti se bodo odločili za slednji predlog, da bi bilo tako izobraževanje programsko in perspektivno.

Pomen nove koprsko Luke je že prerasel okvire okraja in republike in postaja činitelj v državnem in mednarodnem merilu. Na sliki: med nedavnim obiskom predsednika Izvršnega sveta LS LR Srbske Miloša Mincića v Kopru mu je nadaljnji razvoj luke tolmačil sam predsednik Izvršnega sveta LS LR Slovenije Boris Kraigher. Zadaj v sredi direktor podjetja Luka Koper Danilo Petrinja

AKTUALNO V KOPRSKI KMETIJSKI ZADRUGI

Za tesnejše sodelovanje s kmetovalci

Z uvedbo ekonomskih enot po strokah poslovanja so v kmetijski zadrugi Koper razdelili svoje obširno področje dela (celotno območje koprsko občine) na sektorje. Tako imajo dvanajst sektor-

jev. V zadnjih dveh mesecih so na sektorskih sestankih seznanili zadržnike z novo organizacijo poslovanja. Toda zadržniki so se ob tej priložnosti zanimali tudi za mnoga vprašanja, s katerimi se srečujejo v kmetijskih proizvodnjah.

Minuli torek so se na sedežu zadruge v Kopru sestali sektorski sekretarji in skupno s kmetijskimi strokovnjaki razpravljali o zadržnini problematiki. Ugotovili so, da bo treba v bodoče tesnejše sodelovati s kmetovalci, če bodo hoteli dvigniti kmetijsko službo na zares organizirano gospodarsko dejavnost.

Več pripomb so izrekli na račun koprsko semenarne, kjer kmetovalci mnogokrat ne dobre najustreznejših semen za tukajšnjo obmorsko klimo. Zato so izrazili mnenje, da bi semenarno prevzela od podjetja »Mototehna« zadruga.

Iz poročil o oceni sektorskih sestankov članov zadruge so med drugim razvidne tudi težnje kmetovalcev o odpravi razlik v cenah pri odkupu istovrstne živine na območju zadržene zadruge.

Dogaže se, da je, vzemimo, cena telet v Gračišču za 20 do 30 dinarjev večja ali manjša kot v Marezigh. Potem so se zavzemali za boljšo organizacijo odkupa med sezono, zlasti pa, da ne bi bili zadržni odkupovalci sadja in vrtinov prisranski vori določanjem cen in kategoriziranjem blaga, kot je to bil primer v Truškah. Poniekod so zadržniki predlagali, naj bi jim zadruga posredovala tudi manjše količine gradbenega materiala, da jim ne bi bilo treba za

vrečo cementa hoditi v Koper ali drugam.

Zadruga odkupuje za svoje ekonomije hlevski gnoj na Krasu in v Brkinih. Zlasti v hribovitih predelih, kjer redijo več živine in nimajo toliko obdelovalnih površin. Kmetovalci so predlagali, da bi jim zadruga odkupovala odvečni gnoj. V Hrvajih in Gradinu postaja vse bolj pereče vprašanje skladnič za odkup. Zato bi bilo za ta predel treba zgraditi ustrezone prostore, ki bi lahko služili tudi za splošne družbene potrebe.

Ugotovitev, da je po združitvi zadrug razpoložljiva kmetijska mehanizacija bolje izkorisčena kot prej in da je povpraševanju po strojnih uslugah v glavnem zadoščeno, je vsekakor razveseljiva. Tudi preskrba z umetnimi gnojili je boljša, čeprav občasno gnojil zmanjka. To pa ni krivda zadruge, ampak kmetovalcev samih, ker se ob sklepanju celotnih pogodb nekakoj bojijo predvidevi večjo uporabo umetnih gnojil.

O vsem tem, zlasti pa o prizadevanjih za tesnejše sodelovanje s kmetovalci, bo še razpravljal zadržni svet koprsko zadruge. V zvezi z obširnim načrtom tega sodelovanja pa je treba vsekakor pozdraviti njegov osnovni namen: zbljati kmetičke proizvajalce z zadrugo. Koprsko zadruga je v vsakem pogledu močna gospodarska enota, ki na lastnih ekonomijah že tudi dokaj proizvaja. Njeni izkušnje z novimi metodami dela lahko kmetovalcem veliko koristijo. S svojimi kadri, ki jih ima zadržena zadruga dovolj, pa bo navezala tesnejše stike s posameznimi kmetovalci preko strokovnih pogovorov. Le-te bodo organizirali po potrebi in ob vsakem času, ko bo treba sejati, negovati ali pobirati množični predelki. Oblika strokovnih pogovorov bo stalna vez, ki bo obveščala proizvajalce o potrebah trga in o vseh novostih okrog nehnino razvijajočih se metod moderne proizvodnje. Prve strokovne pogovore bodo kmetijski strokovnjaki zadruge imeli po sektorjih že te dni, ko kmetje sejejo pšenico, zgodno čebulo, česen in se pripravljajo na setev graha.

G. Baruca

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Pred koncem poslovnega leta

Niti mesec dni ne loči več od konca gospodarskega leta, ko bomo potegnili črto in ugotavljali uspehe in neuspehe letosnjega dela. Taka prelomnica sicer še ne pomeni, da gospodarsko življenje ne bi teklo dalje, predstavlja pa važen mejnik v vsakem gospodarstvu.

Že sedaj lahko govorimo o splošnih uspehih, ki jih bomo dosegli v letosnjem letu, pa tudi o nekaterih neuspehih, če lahko tako imenujemo tiste negativne pojave, ki jih bomo morali v prihodnje odpraviti, da bi gospodarsko življenje teklo po začrtanih smernicah. Predvsem lahko ugotovimo, da bo porast industrijske proizvodnje nekaj nižji, kot je bilo predvideno po gospodarskem načrtu. Nekatere proizvodne dejavnosti so sicer pokazale izredne uspehe, dočim so zopet nekaterje druge, ki so važne za naš skladen razvoj, kot je n. pr. tekstilna industrija, precej zaostale. Posledice tega so se pokazale tudi v izvozu, ki je zato zaostal za predvidovanjem. Kot vzrok navajajo nekateri letosnje neugodne instrumente, ki jih je prinesla devizna reforma, kar pa ni utemeljeno. Pokazalo se je namreč, da je večina tistih, ki bi morali iz-

važati, ubrala lažjo pot prodaje blaga na domače tržišče, ker bi morali za izvoz blaga po novih instrumentih bolj gospodarno, to je ceneje, bolje in s ploh rentabilneje proizvajati. Novi izvozni pogoji namreč ne silijo k izvozu pod vsakim pogojem, dočim naj bi morebitne prenizke cene, dosežene na zunanjih tržih, pokrili doma s priznanjem takih razlik ali s premijami, temveč terjajo od proizvajalcev in izvoznikov, kot rečeno upoštevanje vseh ekonomskih pogojev.

Nič čudnega ni, če je slišati v zadnjem času precej kritike na račun takoj kritovidne politike nekaterih izvoznikov, ki so »vrgli puško v koruza«, čim jim družba ne nudi vseh ugodnosti. Kakšno škodo so s tem prizadejali skupini interesom, bomo lahko ugotovili, če pomislimo, da smo ponekod zgubili v prejšnjih letih težko pridobljene tuje kupce. Če govorimo, da so novi pogoji »dinarsko manj ugodni pri izvozu, ne smemo pozabiti, da morajo izvozniki upoštevati interese celote in ne le svoje lastne, kar imajo često preveč pred očmi. Zato bodo morali delovni kolektivi, zlasti upravnii organi tistih podjetij, ki

so prizadeta, posvetiti temu vprašanju večjo skrb. Glede zboljšanja stanja v proizvodnji v tistih primerih, kjer je lahko ovire odpraviti z domačimi ukrepi, pa je to itak predvideno, da bo v kratkem storjeno. Taki ukrepi so potrebni, da se ne bi posledice preveč potegnile v naslednja leta, kar bi končno lahko škodilo izpolnitvi perspektivnega gospodarskega načrta.

Podatki kažejo, da smo nekoli zaostali tudi v investicijski graditvi, čeprav še ne moremo dati kakih končnih zaključkov: Ti so znani namreč do konca avgusta, ko smo izčrpali investicijska sredstva n. pr. v našem okraju za nekaj nad 50%. Toda znano je, da se ravno v zadnjih mesecih dela na investicijski gradnji izvajajo pospešeno in da zato v tem pogledu ne moremo reči, da bi dela potekala po načrtih. Tako v tem kot na drugih področjih gospodarske dejavnosti lahko pričakujemo, da bodo podatki zadnjih in začnega meseca ob večjih naporih ugodnejši in tak, da morebitne razlike med izvršitvijo in planom ne bodo prevelike oziroma bodo komaj zaznavne.

-dt-

IZ DELA SZDL V AVBERJU

Krajevni odbor SZDL v Avberju je pred kratkim pregledal delo svojih sekcij in ugotovil, da je bila od treh — za komunalno dejavnost, kmetijstvo in prosveto — še najbolj dejavnina prva sekcija, saj je skupno s krajevnim odborom izdelala načrt za komunalna dela v Avberju, Ponikvah, Dobravljah in Gradnjah. Sekcija za prosveto je ugotovila, da je na njenem območju veliko zanimanja za kulturno-prosvetno delovanje, posebno za petje, vendar je bila brez moči, ker nima povodovje. Krajevni odbor SZDL je bil mnenja, naj bi ustavovili še sekcijo za zunanjo politiko. Predvidoma naj bi to sekcijo ustavovili na prvem sestanku vseh članov. Končno je odbor predlagal, naj bi sežanska pekarna vozila kruh tudi v Avber in Ponikve.

MEDNARODNI SEMINAR
V Beogradu je bil mednarodni seminar, posvečen javnim službam za pomoč žen v gospodarstvu. Seminar in zborovanje je organiziral Konferenca za družbeno aktivnost žena Jugoslavije, sodelovalo pa so na njem tudi predstavnice ženskih organizacij iz Bolgarije, Italije, Madžarske in Poljske.

NAŠE PODJETJE BO GRADILO V GVINEJI
Zagrebška Izvozna skupnost »Inga« je sklenila z gvinejsko vlado pogodbo o gradnji prve tovarne opake v Gvineji. Gradili bodo v Kobaju pri Konakryju, kjer je na razpolago dovolj kvalitetne gline.

DNEVNO POVPREČNO 3.030 KALORIJ PRI OBROKU
Statistični podatki kažejo, da se v zadnjih nekaj letih prehrana jugoslovanskega prebivalstva nehnino in razmeroma hitro boljša. Povprečen dnevni obrok ima sedaj pri nas 3030 kalorij. Tako povprečje imajo tudi v Avstriji, Italiji, Franciji, Belgiji in Nizozemski.

★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★

Z OBČNEGA ZBORA PORTOROŠKIH INVALIDOV

Invalidom ustrezeno delovno mesto

V nedeljo, 26. novembra, je imela svoj redni letni občni zbor osnovna organizacija ZVVI Portorož. Predsednica Juga Polakova je v svojem poročilu navedla, da je bila glavna akcija organizacije zbiranje sredstev, ki so omogočila skupini partizanskih mater in vdov zasluženi oddih na Bledu. Da je organizacija prišla do sredstev, so člani pomagali pri prireditvah turističnega društva, ki jima je to pomoč povrnilo v obliku dotacije. Uspešne akcije organizacije ZVVI Portorož so bile tudi: pohod v Strunjan in srečanje s starimi borcev in partizanskimi

Kaj pravijo drugod?

OBISK IZ SRBIJE
Začetek sodelovanja Celje — Čuprija

Pretekli teden je bila v Celju za krajši čas na obisku delegacija iz Čuprije, ki jo je vodil sekretar Občinskega komiteja ZK tovariš Boško Antić.

Celje in Čuprije združujejo zelo tesne vezi, ki so bile skovane v letih ljudske revolucije, ko je prebivalstvo Čuprije nudilo gostoljubje in nesebično bratsko pomoč mnogim celjskim izseljencem. Te nekoliko zbledele, nikakor pa pretrgane vezi, je letos močno okrepljili obisk slovenskih političnih izseljencev v Srbiji v okviru »Bratstva in enotnosti«. Ob tej priložnosti so nastali tesnejši stiki tudi s tamsojnjimi političnimi organizacijami in ljudskim odborom. Pred dobrim mesecem je Čuprije obiskala celjska delegacija, ki jo je vodil sekretar občinskega komiteja tovariš Tone Skok.

Oba obiska sta imela predvsem delovni značaj. S tem, da so bili v obeh delegacijah odgovorni funkcionarji političnih organizacij in ljudskih odborov, je bila dana možnost in izražena obojestranska želja po tesnejšem sodelovanju in izmenjavi izkušenj med obema mestoma.

DOLENJSKI LIST

PRIPADNIKI JLA
V NOVOMEŠKIH KOLEKTIVIH

Te dni so na povabilo posameznih delovnih kolektivov prilegle skupine vojakov JLA obiskovati novomeško podjetja. Skupine si bodo najprej ogledale proizvodnjo, nato pa se v razgovoru seznanile z delom in problemi delovnih kolektivov gostiteljev ter z delovanjem organov delovskega samoupravljanja.

Primarske NOVICE

V ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKEM
PODGETTU »SOČA« IZVOLILI PRVI
DELAVSKI SVET

Kakor je znano, so se pred kratkim združili v eno podjetje Goriška tiskarna, Naša knjiga in Primorske novice. Novo podjetje dobiva postepeno enotno podobo. Uprava novega podjetja je dobila svoje upravne prostore v zgradbi bivšega Občinskega ljudskega odbora v Šempetru.

V četrtek se je prvič zbral na skupni sestanek delovnih kolektivov novega podjetja. Najprej so direktorji združenih podjetij razložili njihovo stanje in razvojnou pot, nato je vršiče dolžnosti direktorja Jože Oblak govoril o nalogah in perspektivah podjetja. Potem pa je kolektiv izvolil svoj prvi delavski svet, ki ga sestavlja petnajst članov.

romarski vestnik

HUJSE KAZNI
ZA DIVJE LOVCE!

Vse kaže, da divjim lovec v Pomurju doslej izrečene kazni niso dovolj učinkovite. Divjih lovec, ki proti vsem lovskim pravilom brezobzirno pokončujejo divjad v naših loviščih, je namreč vse več.

V skupini divjih lovec, ki so jih pred dnevi založili na lov ob Muri, so domala samo premožni kmetje. J. G. iz Papce n. pr. redi v svojih hlevih 12 goved in 14 prasičev, kljub temu pa nedovoljeno sega po gozdni perjadi. Prav tako S. V., J. G. in drugi, ki bodo v kratkem prišli pred sodišče.

materami na oddihu v tamkajšnjem počitniškem domu, invalidski teden in zaključna akademija, združena s proslavo 20-letnice vstaje, in druge akcije. Organizacija se je tudi uspešno zavzela za ureditev stanovanjskih in drugih problemov svojih članov. Sekretar občinskega komiteja ZKS Piran Milan Grilj je v diskusiji poudaril, da je portoroška organizacija ZVVI najboljša med vsemi družbenimi organizacijami v Portorožu prav zaradi tega, ker ni samo uspešno mobilizirala svojega članstva za razne akcije, temveč tudi poskrbel za ureditev osebnih problemov posameznih članov. Ena izmed bodočih nalog organizacije bo morala biti tudi skrb, da pride vsak invalid na ustrezeno delovno mesto, da se mu s tem vrne potrebni občutek, da je koristen član naše družbe. Na občnem zboru so izvolili nov odbor in delegate za občinsko

konferenco. Odobrili so predlog, da organizacija okrepi svoje vrste s tem, da se združi z lucijsko. Zbrani invalidi so se ganjeni zahvalili delegaciji pionirjev za pozornost, ki so jo izkazali s tem, da so prišli pozdraviti občni zbor z lepim šopkom.

Jule

Pravna pomoč za bivše borce

Pri občinskem ljudskem odboru Piran so uveli službo pravne pomoči za borce NOB. Izkušnje so pokazale, da mnogi bivši borce mnogokrat niti ne vedo za svoje pravice, še manj pa znajo nastopiti za njihovo uveljavitev. Pravna pomoč ne zajema namreč samo nasvetov glede pravic, ki izvirajo iz zaslug, pridobljenih v času NOB, temveč tudi svetova-

je v vseh drugih pravnih zadevah, ki jih urejajo veljavni predpisi. Služba pravne pomoči za borce NOB posluje v sobi št. 5 ObLO Piran vsak torek in četrtek od 16. do 18. ure in je brezplačna.

IZ KRAJNE VASI

Na množičnem sestanku članov SZDL, ki je bil pred nedavnim v Krajinu vasi, so najprej ugotovili, da so letos opravili več kot 1500 prostovoljnih delovnih ur pri mletju gramoza za vaške potrebe. Nekaj gramoza so celo prodali nekaterim komunam in okrajni cestni upravi. Izkupiček bo šel v skupno vaško korist. Na sestanku so se tudi domenili, da bodo popravili dva vaška zidu, ki že kljčeta pridne roke. V bližnjem bodočnosti nameravajo prebivalci zgornjega dela vasi, ki se nimajo vode, napeljati vodovodni priključek in tako dokončno rešiti zelo pereč problem.

-er

Slavnost v Dekanih

V počastitev 20. obletnice vstave in obletnice FLRJ je Gasilsko društvo Dekani 28. novembra odprlo gasilski dom. Slavnostni otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik ObLO Koper Miran Bertok.

Predsednik društva Vinko Bertok je v svojem poročilu pred otvoritvijo doma orisal prispevki

dela, ki so ga opravili člani društva pri gradnji doma. Vrednost dela je znašala 700 tisoč dinarjev. Občinska gasilska zveza je prispevala iz sredstev za gasilsko službo 400 tisoč dinarjev, podjetja in gospodarske organizacije pa so prispevale več kot 250 tisoč dinarjev. Prisotni so si ogledali novi dom, potem pa je sledila zanimiva gasilska vaja. VB

Zbori volivcev na Postojnskem

Na številnih zborih volivcev v postojnski občini so olčani v preteklih dneh razpravljalni o aktu-

alnih problemih šolstva v luč uveljavljanja šolske reforme in novega sistema finansiranja šolstva. Zbori so bili na splošno dobro obiskani, zelo plodno pa so o teh vprašanjih razpravljalni predvsem v Velikem Ūbeljskem, v Juriščah in v nekaterih drugih naseljih postojnske občine.

Proslavili so Dan republike

V vseh večjih krajih sežanske občine so bile proslavljene Dnevi republike. Takšno proslavo so priredili tudi bolniki v sežanski bolnici za TBC. Na osrednji občinski proslavi, ki je bila 28. novembra zvezcer v Sežani, je govoril predsednik ObLO Lado Mahnič. Na tej proslavi so nastopili recitatorji in mladinski pevski zbor pod vodstvom Majde Hauptmanove, harmonikarji-gojenci Nižje glasbene šole in drugi. Ob tej priložnosti so razdelili pokale in diplome najboljšim iz-

DIJAKI DIJAŠKIH DOMOV V KOPRU

V letošnjem letu so sprejeli v Dijaški dom vsa dekleta, ki obiskujejo srednje šole, v Vajenski dom pa vse fante. Ceravno so tako oboji ločeni, vendar med seboj sodelujejo. To se je pokazalo tudi ob praznovanju Dneva republike. Skupaj so priredili kulturno prireditve in po njej tudi skromno zabavo. Prireditve je bila v Vajenskem domu. Nastopil je pevski zbor, vrh tega pa so sodelovali še recitatorji. Ceravno je bila proslava skromna, je vendar lepo uspela. Zeleti je samo, da bi do takšnih skupnih prireditve prišlo še večkrat.

Z. B.

TOPOLC PRI ILIRSKI BISTRICI

26. novembra so v Topolcu pri Ilirski Bistrici praznovali Dan republike. Tega dne so odprli nov vodovod, ki so nanj že dolgo čakali. Posebno pozrtvovalna pri delih na vodovodu sta bila Milan Zidar in Anton Vičič. Po skromni proslavi so priredili v vasi za delavce in povabljeni zakusko.

se nekateri člani komiteja niso umeli pravilno lotiti dela. To velja predvsem za lokalne delovne akcije. Pri tem pa je vsekakor zanimivo, da so se mladinci dobro odrezali na zvezni delovni akciji, saj imajo v svoji sredi kar šest udarnikov. Največje uspehe so mladinci dosegli na športnem področju. Svojo šolo so častno zastopali na občinskih, okrajnih in tudi na republiških tekmovanjih. Udejstvovanje na kulturno-prosvetnem področju se ni kdo ve kako razmehnilo, bolj zadovoljiva je bila ideološko-politična vzgoja. Mladinci so se izobraževali v mladinski politični šoli in z individualnim študijem. V razpravi so kritizirali svoje napake in izrazili trdno voljo, da jih odpravijo, vrh tega pa so poudarili tudi potrebo po tesnejšem sodelovanju med vsemi šolami v okraju. Prvi korak v tej smeri so storili 18. novembra, ko so predredili tovariški večer, na katerega so povabili predstavnike nekaterih koprskih šol.

Na konferenci so izvolili nov 9-članski komite in 15 delegatov za občinsko konferenco LMS. V smernicah za svoje bodoče delo so si zadali nalog, da bodo izboljšali delovanje šolske in domske skupnosti, da popravijo disciplino in učne uspehe. Konferenca je dobro uspela, bila je dobroj napovednejša mladinska konferenca na Postojnskem. V. K.

Z A NAPREDEK ŠKRBNICE

Člani krajevne organizacije SZDL v Škrbini so sprejeli gospodarski načrt in program političnega dela za leto 1962. V gospodarskem načrtu so predvideli ureditev prostorov vaških organizacij, razširitev ceste v spodnjem delu vasi, regulacijo Lokve, popravilo mrtvačnice, napeljavo vodovodnega odcepja v en del vasi in druga komunalna dela. V drugem delu svojega programa pa so predvideli osnivanje novih sekcij ter pozivitev družbeno-političnih dejavnosti, zlasti v obliki predavanj.

PREDAVANJE O NOVI USTAVI

Rektor ljubljanske Univerze in predsednik ustavodajnega odbora v Zvezni ljudski skupščini inž. Makso Snuderl je predaval pred dnevi v Postojni o glavnih značilnostih osnutka nove ustave FLRJ. Predavanje, ki ga je predala Ljudska univerza, je v Kulturnem domu poslušalo približno 500 ljudi.

V počastitev 20. obletnice vstave in obletnice FLRJ je Gasilsko društvo Dekani 28. novembra odprlo gasilski dom. Slavnostni otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik ObLO Koper Miran Bertok.

med 32 ekip, ki so v počastitev Dneva republike tekmovali v različnih športnih panogah. Iste dne dopoldne so v kino dvorani svečano sprejeli cicibane v pionirske organizacije.

ALŽIREC MED SEŽANČANI

Alžirski študent Kamal Madoni, ki sedaj študira v Ljubljani, je pretekli petek predaval v Sežani o zgodovini in alžirskem prosto v letu 1962. Mladini alžirskih borcev, ki je postal borce FLN že s 17 leti, je bil ujet, zaprt in mučen, naposled pa se mu je posrečilo zbezati na svobodo. S svojim patriotičnim zanosom ter politično in gospodarsko razgledanostjo je priklenil vso pozornost poslušalcev. Ko je na kraju predavaljel zavrel pličo z alžirskim himno, so prisotni vstali in zdelo se je, kot da tudi oni stoje v vrstah alžirskih borcev.

DOKUMENTARNA RAZSTAVA V HRPELJAH

Pred Dnevom republike je bila v Hrpeljah odprta potujoča razstava pod naslovom »Vojaški dnevi«. Razstava je bila urejena v avli in na hodnikih zgradbe občinskega ljudskega odbora. Bogata zbirka zgodovinskih fotografij iz narodnoosvobodilnega boja ter današnjega življenja in dela v Jugoslovanski ljudski armadi je pritegnila živo zanimanje številnih obiskovalcev razstave, med katerimi je bilo veliko število šolske mladine. V zvezi z razstavo je bilo predvajanih tudi 5 dokumentarnih filmov v Hrpeljah, Pregarjah in Podgradu. Razstavo si je ogledalo okrog 2000 ljudi. J. Ž.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PR

Z LETNEGA OBČNEGA ZBORA DPD SVOBODA V POSTOJNI

Sveže oblike prosvetnega snovanja

V sekcijah postojanske Svobode dela aktivno nad 200 članov

Takšnega zborna, kot je bil pred dnevi letni občni zbor postojanske Svobode, na katerem je društveno članstvo pogumno, zavzeto in jasno izrazilo svoj delovni program, program, ki stopa v korak s časom, v Postojni že vrsto let ni bilo.

Uvodni referat je prebral predsednik društva inž. Adolf Burger. Zborovalce, med katerimi so bili tudi predsednik Občne Postojne Adolf Gerželj, predsednik Občne odbor SZDL Jože Bizjak in številni drugi predstavniki družbeno-političnih organizacij v občini, je najprej podrobno seznanil z novo konceptijo društvenega dela in poudaril, da je rast upravljanja na vseh področjih

AKADEMIJA V KOPRU

Na večer pred Dnevom republike je bila v koprskem gledališču akademija, na kateri je sodeloval mešani pevski zbor učiteljičnikov pod vodstvom prof. Mirana Hasla in gojenci Baletne šole. Slavnostni govor je imel predsednik koprskega občinskega ljudskega odbora tovarš Miran Bertok. Med številnim občinstvom so bili tudi predstavniki političnega in javnega življenja ter mnogo mladine.

»ARMADA, ČUVAR SVOBODE«

Občinski odbor SZDL v Postojni je poslal vsem šolam v občini teme za posebne šolske naloge ob Dnevu JLA. Učenci sedmih in osmih razredov osemletki bodo pisali nalogu z naslovom »Veliki borci NOB na Primorskem«, dajki srednjih šol pa »Armada, čuvav svobode«. Tri najboljše naloge bodo nagradili.

V prihodnjih dneh bo v postojanski občini 32 predavanj o nastanku, razvoju in nalogah JLA. Dijaki Srednje gozdarske šole v Postojni bodo priredili v čast 22. decembra tudi interno proslavo.

družbenega življenja nakazala hkrati potrebo po vzpostavljivosti demokratičnejših in širših oblik samouprave tudi v DPD Svobodi, da bi tako odpravili zaprtost društva ter ga usmerili k delavstvu v mladini.

Ko je govoril o društvenih sekcijah, je inž. Burger poudaril: »Sekcije morajo postati v organizacijskem pогledu samosvoj prosvetni organizem, ki bo sposoben sprejemati odgovornost za kulturni napredok svojega kraja. Treba je opustiti staro vsebinsko in preživele oblike dela ter jih usmeriti k sodobnejšim problemom ter k oživljanju novih in privlačnejših oblik prosvetnega snovanja, kazaj pojem kultura dobiva v novem času nov pomen in v naši družbi nov značaj.«

V skladu s tem si je tudi upravni odbor po lanskem občnem zboru, ko je bilo društvo očitno v razsuhi, postavil za prvo nalogu, organizacijsku in programske osamosvojiti delovanje sekcij. Da je bila takšna pot k oživitvi društvene aktivnosti pravilna, so pokazali tudi zadnji občni zbori sekcij, ki so v skopem času že požele vrsto uspehov.

Pevska sekcija, ki steje nad 100 članov, je zaradi pomanjkanja primernih prostorov vadila kar v druščenem klubu. Moški in mešani zbor imata v letošnjem letu za seboj trajnaj nastopov, med katerimi jima je najbolj pri srcu tisti na centralni republiški proslavi v čast 20. obletnice vstaje v Ljubljani. Oktet pa je poleg na 16 samostojnih nastopov pel tudi na številnih proslavah in prireditvah v delovnih kolektivih. Občni zbor je izrazil pohvalo vsem pevcem, predvsem pa dirigentu Josipu Vosnjaku in organizacijskemu vodji Karlu Borjančiču.

Dramska sekcija zaradi šibkega vodstva sprva ni mogla zaživeti. Po izvolitvi novega vodstva in sprejetju novega programa pa se notranje utrijeva, sprejemava v svoje vrste mladino ter hkrati obeta, da bo v že začeti zimski sezonu pripravila marsikatero presenečenje. Sicer pa člani te sekcije tudi v preteklih mesecih niso bili brez dela. Trideset mladih recitatorjev je sodelovalo na okrajni proslavi v počastitev 20. obletnice vstaje v Kopru, priredili so tri literarno-glasmbe včere, na katerih so v pesmi, besedi in baletu prikazali gledalcem bogastvo slovenske kulture, trikrat so uprizorili Kreftove »Celjske grofe«, Mladinski oder pa je naštudiral igro »Včeraj popoldne«.

Kaže, da se bo v kratkem predstavila Postojčanom tudi društvena

godboda na pihala. Od 60 članov, ki so prisostvovali občnemu zboru te sekciji, se jih je v anketi kar 43 izjasnilo za nadaljnje delovanje v godbi, ki ima že 38-letno tradicijo.

Občni zbor Svobode v Postojni je posvetil važno skrb tudi nadaljnemu razvijanju klubskega življenja. Leta 1959 je obiskalo klub devetnašt, naslednjega leta 21 tisoč ljudi, pričakuje pa, da bo v novem klubskem zavetišču v Kulturnem domu še več prostora in priložnosti za vse vrste vzgojnega in zabavnega dela, ki se mu prav v teh dneh pridružujejo še debatni večeri v okviru Javne tribune SZDL.

Se in še bi lahko govorili o uspehih, ki jih je postojanska Svoboda zabeležila v zadnjem letu. Diskutanti na občnem zboru so imeli o tem marsikaj povediti, poudarili pa so tudi, da bodo morale kulturno-prosvetnemu delu posvetiti v bodoce večjo skrb tudi sindikalne podružnice.

Ob zključku so zborovalci nagradili deset najmarljivejših društvenih delavcev ter izvolili novi upravni odbor, ki ga ponovno vodi inž. Adolf Burger.

A. Miklavčič

Občinski odbor ZB Koper in Okrajni muzej sta priredila v muzejski Mali galeriji razstavo pod naslovom KOPRSKA OBČINA V NARODNOOSVOBO-DILNI BORBI. Razstavo so odprli pred Dnevom republike in bo trajala do konca decembra. Ob navzočnosti številnih koprskih občanov, med katerimi so bili številni nekdani borci in aktivisti, je odprt razstavo ravnatelj muzeja Janez Kramer, nakar je orisal narodnoosvobodilno borbo v teh krajih tovaris Milan Guček (na sliki)

Pionirji posebnih šol

za 20. obletnico revolucije

Pionirji posebne šole za duševno zaostalo obvezno šolsko mladino v Portorožu so sklenili s posebnimi nastopi pokazati javnosti uspehe in sadove svojega šolanja ter obenem počastiti 20. obletnico ljudske vstaje. Pripravili so program, pri katerem recitirajo, pojego, plešejo in izvajajo razne ritmične vaje in folklorne plesne. Tudi glasovi pozdravljajo občinstvo z živo besedo in deklamirajo. Po izjavah mnogih ob-

iskovalcev teh prireditve napravi nastop pionirjev obeh zavodov močan vtis in znova dokazuje potrebo in koristnost šolanja dejstvene mladine.

—

Doslej so nastopili pionirji že pred polnimi dvoranami v Portorožu, Kopru in Izoli, pot pa jih bo vodila še v druga večja središča okrajev Koper in Gorica, kot

Tudi na šolah zanimanje za posojilo

Ne samo člani gospodarskih in drugih organizacij, ampak tudi prosvetni delavec na naših šolah so pravilno razumeli pomen razpisa posojila za gradnjo novega šolskega poslopja v Kopru. Zanimanja ni opaziti samo med učnimi osebjem, temveč tudi med dajaki.

Ze zadnjici smo poročali o Osnovni šoli v Božičih, kjer so učenci prvi pokazali razumevanje za težave svojih mladih tovaršev v Kopru in so se obvezali za vsoto 20.000 dinarjev, čeprav imajo sami lepo šolsko poslopje in so oddaljeni od središča 14 km. Seveda so dali lep zgled učencem njihovi učitelji.

Medtem pa je izšla druga številna Biltena, ki ga izdaja odbor za zbiranje posojila v koprski komuni, in v njem beremo, da se je med prvimi učiteljskimi kolektivi odzval vpisu učiteljski zbor Osnovne šole »Pinka Tomaziča« v Kopru in so vsi vpisali lepe zneske posojila. Obvezno je sprejela na isti šoli tudi mladinska in pionirska organizacija, in sicer za 100.000 din posojila. Na Ekonomske srednje šoli v Kopru so vpisali posojilo vsi dijaki, čeprav jih je velika večina iz drugih občin. Razumeli so namreč, da je treba gledati šolsko vpraševanje kot kompleksen problem in da pomeni vsaka pridobitev šolskih prostorov uspeh tudi za srednje šolstvo. To pa je v interesu vseh občanov, mladih in odraslih, tudi tistih izven mestnega območja.

Ker smo že večkrat omenili posebni odbor za zbiranje posojila, je prav, da ga podrobnejše poznamo (medtem se je namreč že konstituiral in imel pri obč. odboru SZDL dve seji): predsednik je Rado Pišot-Sokol, tajnik Alojz Bandel, člani pa Ciril Janežič, Rado Ostrouška, Vid Vremec, Srečko Jerič in Zdravko Troha. Člani odbora so tolmačili pomen in potrebo akcije zbiranja ljudskega posojila na plenarnih zasedanjih občinskih pol-

tičnih forumov, na posvetovanju sindikata prosvetnih delavcev, na sestanku političnega aktivista občinskega komiteja ZKS in drugih. Podobne sestanke, kjer so razpravljali o posojilu, so imeli v mnogih delovnih kolektivih, ustanovah, šolah in zavodih. Po doslej vidnih rezultatih v gospodarskih organizacijah dosega akcija lepe rezultate.

VEČERNA POLITIČNA ŠOLA

V torek 5. t. m. so se pričela redna predavanja na večerni politični šoli v Hrpeljah. Kakor lahko bo tudi letos šola v sindikalnih prostorih na železniški postaji v Kozini. Za obiskovanje šole se je prijavilo 36 kandidatov, se pravi še enkrat več kakor lani. Slušatelji so iz gospodarskih organizacij in raznih občinskih ustanov. Zanimiva snov, ki so jo obravnavali lani v večerni šoli ter prav dobrni uspehi, ki so jih slušatelji dosegli, so vzbudili letos še večje zanimanje za izobraževanje.

PROSLAVE DNEVA REPUBLIKE NA HRPELJSKEM

V počastitev obletnice ustanovitve nove Jugoslavije je hrpeljska šolska mladina nastopila v prosvetni dvorani SVOBODE z raznimi kulturnimi točkami. Kakor vedno, so se učenci tudi letos izkazali s pevskim nastopom, ritmičnimi vajami, recitacijami in baletom. Slavnostni govor je imel član učiteljskega zborna Mirko Pišek. Pri tej priložnosti je bilo sprejetih v pionirska organizacija devet cicibančkov, ki jih je navoril sekretar občinskega odbora SZDL Dušan Dekleva. Pred proslavo je šla čestitati skupina desetih pionirjev predsedniku občine Antonu Ovcariču, ki se je potem udeležil tudi šolske proslave v družbi predstavnikov političnih organizacij. Podobne proslave so bile tudi v Pregarjah, Podgradu in ostalih šolskih središčih občine. Za zaključek proslave v Hrpeljah, Pregarjah in Podgradu je potujoči kino predvajal mladinski film Zakon divjine, pri večerni proslavi za odrasle pa film Nosi njeni ime s ponosom! J. Ž.

600 ljudi na akademiji v Postojni

Letošnji Dan republike so občani na Postojnskem proslavili s številnimi političnimi, kulturnimi in športnimi prireditvami. Praznovanje se je začelo že 28. novembra, ko so naselja okrasili s številnimi zastavami, šolski in

delovni kolektivi pa so imeli vrsto internih proslav.

Osrednja akademija v občini je bila na večer pred praznikom v Kulturnem domu v Postojni. Dvorana je sprejela okrog 600 ljudi, kvaliteten program, kakršnega Postojna v izvedbi domačega društva še ni videla, pa je izvajalo 80 članov DPD Svobode in orkester Doma JLA. V prvem delu sporeda, ki sta ga domiselno režirala Zmago Bajc in Drago Nardin, je nastopilo 25 recitatorjev, po odmoru pa sta se predstavila društveni odtet in mešani pevski zbor pod vodstvom dirigenta Josipa Vošnjaka.

Druga večja prireditev v počastitev Dneva republike v postojanski občini je bila v Pivki, kjer je mladina »Javor« razvila v prisotnosti številnih gostov prapor svojega aktivista. Po razvijitvi so imeli kulturni program, mladi proizvajalci vseh petih obratov »Javor« pa so se pomerili v sportnih disciplinah.

Delovni kolektiv te tovarne je izdal ob prazniku dvojno svečano številko svojega glasila »Javorov list«. (ma)

ga uveljavljanja. Posebej se ustavlja pri opisovanju življenja v morju, pri geološkem oblikovanju morskega dna in dinamiki oceana. Zadnje poglavje je najzanimivejše glede na gospodarsko strukturo slovenske obale; govor namreč o razvoju morskega ribolova, o različnih oblikah ribištva, o gospodarskem pomenu morskega ribolova, o globinskom ribolovu na oceanu, o pomenu znanstvenega raziskovanja morskega ribištva in še posebej o ribolovu v Jadranškem morju.

Bogato ilustrirana knjiga, s številnimi risbami, fotografijami in kartografskimi skicami je napisana v preprostem in privlačnem jeziku ter predstavlja eno tistih poljudnoznanstvenih del, ki spoznavno obogata tako preprostega bralcu kot strokovno izobraženega pomorsčaka. Mnoge nadrobnosti opisuje pisatelj tako neposredno in zanimivo, da se bero skoraj kot pustolovsko čitovo o nenavadnih doživetjih pomorsčakov. Ta privlačna pripoved, združena s poučno in strokovno obravnavanjem znanstvene snovje, je zanesljiv obet, da bodo knjige z veseljem brali tako ribiči kot pomorsčaki in učenci pomorskih strokovnih šol, katerim bo lahko služila za strokovno dopolnilo pri širjenju in utrijevanju znanja.

Knjigo je izdala Državna založba Slovenije.

V prvem delu nadrobno opisuje zgodovino morske plove. Svoj preglej začenja v davnini, o kateri govori tudi zgodovina v pravljicnem jeziku: »Nekoč, ko je človek...« O tistih davnini, ko je človek prvič zapustil kopno in se spustil v borb z brezmejnimi morskimi valovi, ko so ga skušnje pripeljale do prvih odkritij, ko je razpel Jadran v vanje vprejgel veter, ko je začel izkoristiti morske tokove in izpopolnjevati lesene lupine, s katerimi se je spuščal v spopade z elementarno silo oceanja. V tem pregledu omenja stare vek, pomorsko trgovino Fenitancov in starih Grkov, vlogo, ki jo je imelo pomorstvo v širjenju stavarskega imperija in drugih ljudstev, vse do zgodovinski poti Kolumba, ki je na svoji blodni vožnji čez Atlantski ocean pripljal ob obalam Novega sveta. Opisuje prvo pot okrog sveta, ki jo je opravil Magellan leta 1519, nadrobno govori o razvoju pomorskega prometa od jader do stroja, o trgovini na morju, o osvajanju arktičnega oceana, o razvoju navigacije vse do današnje, elektronske, in končno še o prodiranju človeka v morske globine. Človek proučuje ocean je poglavje, ki razlagajo pomen oceanografije za človeka, za celotno svetovno gospodarstvo in za ostale veje človekove-

O delu postojanske politične šole pri Ljudski univerzi smo že pisali. Na sliki vidimo udeležence te šole v učilnici

NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO

PONOSNO IN POGUMNO LJUDSTVO

(Odlomek iz knjige IZPOLNJAVA OBLJUBA. Izdal Zavod »Borec« v Ljubljani, prevedla Katja Špur, opremil Miligoj Dominiko)

»To je moj dolg, ki ga s to knjigo vračam Jugoslaviji. Želim, da bi angleški ljudje vedeli, kaj vse so doprinesli jugoslovanski partizani za dokončno zmago v tej vojni — prav gotovo več, kakor katerikoli narod v Evropi.«

Pisec knjige

Pat in jaz sva pustila Lena in Georgea v gostilni in sva šla ven, da bi si ogledala mesto. Po glavnih ulicah sva krenila s trga proti veliki cerkvi, ki se je dvigala z vrha strme pečine nad rečico. Težko bi si bilo zamisliti lepo lego za cerkev! Kako lepo je kipela nad mestom, s tistim veličastnim ozadjem visokih gorov. Obžaloval sem, da nimam fotografskega aparata in je ne morem posneti, s tistim njenim značilnim alpskim ozadjem. Vzšel je mesec in postalo je svetlo kakor podnevi. Ko sva s Patom stala tam in občudovala cerkev, je nenadoma nekdo izpogovoril za najinim hrbtom; osupla sva prisluhnila široki ameriški izgovarjavi, ko je tisti glas rekel: »Hej, fanta, ali ne bi stopila v mojo hišo?« Besede so bile namenjene nama. Naglo sva se ozrla in zagledala sva pristnega slovenskega kmeta, ki je stal tu v svoji vsakdanji obleki in nama govoril. Vsa zavzetna sva vzkliknila: »Vi govorite angleško?«

Prikimal je: »Da, samo da je moja angleščina ameriška, ker sem Američan, to se pravi, nekoč sem bil Američan.«

Povedal nama je, da je preživel nad 25 let svojega življenja v Združenih državah, leta 1938 pa se je vrnil v svoj rojstni kraj. Z denarjem, ki si ga je bil prihranil v Ameriki, si je kupil hišo in malo kmetijo. Rodil se je bil v Lučah, od koder so se njegovi starši izselili, ko je bil dvoleten otrok. »Vidite, še zdaj ne znam dobro slovensko,« je končal svoje pripovedovanje. Vesela sva bila, da lahko v teh hrabih govoriva z nekom angleško, pa četudi je ta človek bivši Američan. Njegova hiša je bila v neosrednji bližini cerkve. Povabil naju je, da bi si jo ogledala in se seznamila z njegovim ženom in družino. Ko sva krenila za njim, name je povedala, da nas je bil videl s svoje njive v rebri, ko smo korakali v mesto in je takoj vedel, da so v koloni tudi Angleži. Zanimalo naju, je, kajko je mogel to vedeti.

»Nič lažjega kakor to!« je odvrnil. »Britanca opaziš izmed tisoč drugih: samo vi ste korakali kakor pravi vojaki.« To je bil lep poklon!

Prišli smo do njegove hiše. Sestanila sva se z njegovo ženo in z dvema dekletama. Hiša je bila moderna, ena najlepših v mestu. Ni mu bilo prav, ko sva mu rekla, da sva imela že obilno koso. Hotel nama je postreči vsaj z obilno večerjo. Odvedel naju je skozi kuhinjo v jedilnico. Tu je sedel k pianinu in nama je zagnal nekaj lepih angleških pesmi. Ko sem sedel v tej prijetni izbi v udobnem naslonjaču, poslušal tako dobro mi znane melodije in gledal dve razkuštrani dekleti, ki sta sedeli na malih stolčkih pred ognjiščem, sem nenadoma

ROY S. NEILL

začutil zbodljaj v srcu. Koliko let je že minilo od takrat, ko sem tudi jaz tako sedel pred domaćim ognjiščem, in koliko časa bo še trajalo, da bom spet zagledal tak prizor v svojem domu?! V tem trenutku se mi je zazdel dom in svoboda nekje nedosegljivodale. Skrivam sem si obriral solzo iz oči, nato pa sem začel z drugimi vred peti. Zginjeno zbranostjo sem pel naše pesmi. Tako nam je hitro minilo pol ure. Zdaj smo sedli k mizi in se začeli pogovarjati. Morala sva pripovedovati najine doživljaje in minilo je precej časa, preden sva vsaj na kratko povedala vsak svojo zgodbo. Potem sta pripovedovala gostitelja. Ljudje v teh krajih so preživili težke čase, ko so Nemci zasedli njihovo mesto in celo dolino. Zato so tem bolj srečni zdaj, ko so se otresli suženjstva in spet svobodni!

Možu je bilo ime Anton Sem. Pripovedoval je, da so takoj po prihodu Nemcov in on drugi moški iz mesta zbežali v gore. Zbrali so se na hribu tik nad mestom in so tam sestavili prvo uporniško četo. Poslej so napadali Nemce, kjer so jih le mogli. Na žalost pa so imeli zelo malo orožja, tako da so morali do skrajnosti varčevati z njim, kadar so šli v napad. Njihove žene so ostale v mestu. Počeli so naskrivaj prihajale iz mesta in jim prinjale hrano. Marsikatero so ujeli nemške straže. Mnogih drugih pa niso ujeli in tako so se možje tam zgoraj vendarle nekako pretolkli. Zgoraj niso mogli dobiti hrane; v tisti višini so tla prerezna, da bi mogla kaj roditi. Samo tu spodaj lahko sadeži dozori; mesto je tri sto metrov nad morjem. Počnebno hude so bile zime. Ognjev niso smeli prizigati, ker bi jih

dim izdal sovražniku. Tudi če bi kurili po votlinah, bi bilo to neverno, ker bi jih lahko odkrila nemška izvidniška letala. Marsikdo je podlegel zaradi mraza in lakote. V začetku leta 1944 pa so postali partizani že mnogo močnejši. Njihove vrste so se pomnožile, preko gorov so jim tovariši iz ostale Slovenije pošiljali orožje in strelivo, pozneje pa so jih oskrbovala britanska letala. Tedaj so lahko začeli z močnimi, na široko zasnovanimi napadi na sovražnika. Prišel je tisti nepozabni dan v avgustu 1944, ko so zbrali vse svoje sile, napadli sovražnika v mestu in ga po treh dneh krvavih bojev prisili na umik. Partizani so presenetili Nemce v posteljah. Mnogo sovražnih vojakov je poginilo v hišah, ki so jih bili partizani začigli. Sovražnik se je žilavo upiral in se boril do zadnjega moža. Tisti, ki so jih bili partizani ujeli, so morali odgovarjati za nasilje, ki so ga počenjali Nemci, ko so gospodarili v mestu. Vse ujetnike razen dvajset mladih, krepkih fantov, so zaradi njihovih zločinov obsodili na smrt z ustrelitvijo.

Film

Med številnimi celovečernimi, dokumentarnimi in kratkimi filmi, ki so jih posneli v počastitev 20. obljetnice ljudske vstave, je tudi lutkovni film PREBRISANI JURČEK. Scenarij za film je napisala Marta Kochova, režiral ga je Zvone Sintič, animiral Dušan Hrovatin, glasbo je napisal Mojmir Sepe, lutke in scenografijo izdelal Marjan Amaliček, posnela pa Vera Kokalj. Film so posneli v lutkovnem oddelku podjetja Triglav-film v Ljubljani. Na sliki posnetki iz zabavnega lutkovnega filma »Prebrisani Jurček«, ki bo razveseljeval mlade gledalce na filmskih platinah in televizijskih zaslonih

Nove revije

MLADI ROD, ŠT. 2

Iz vsebine:

O raju na otoku Niga, Miroslav Kosuta: Samo to drevo. Samotni delfin, Soba v mraku, Preliv v belem (pesmi), Nada Kraigher: Moja ilegalna I, Marijan Kramberger: Večerna molitev, V nerazsvetljenu parku tik pod Cityjem, Srečanja, Maj (6 pesmi), Maša Kos: Lepa si samo na raskavem ozadju, Adam Schaff: O proučevanju mladega Marx in o pačenju bistva stvari, Božidar Debenjak: Dialektična metoda plus materialistična teorija II.

NOVE knjige

A. S. Nekrasov: PRIGODE KAPITANA VRUNGLA. V knjižnici Sijnjega galeja je delo izdelalo Mladinska knjiga. Kapitan Vrungel je bil imeniten mož! Prav gotovo je imel več fantazije kakor pa osebnih izkušenj. Prepotoval je ves svet, sedva »prstom po zemljevidu«. Prigode, ki jih pripoveduje, so poineverjetnih, nemogočih itd. situacij. Njegove zgodbe so tako zanimive, da bo po njih rad segel vsakdo, ki so mu pri srcu duhovita in zabavna dela. Knjigo je prevedel Pavle Vozlič.

Albert Lehman: ZIVALI SO PRISLEK NAM. Izdana Mladinska knjiga. Avtor nam v tem svojem nadve zanimivem delu pripoveduje o tem, kaj vse je moral človek napraviti, da je nase navezali živali v pragozidh, stepah, puščavah, savanh in prerijsah. Se več, poskusil je tudi prikazati, kako smo ljudje bolj odvisni od živali, kakor pa one od nas, saj si pravzaprav ne moremo misliti svojega življenja brez živali, ki skoraj v vsem skrbijo za nas.

Od bajke do oceanografije

(Odlomek iz knjige ČLOVEK IN OCEAN. Izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani v zbirki Svet in življenje. Ilustracije in oprema Zlatko Zei)

V vseh časih in krajih si je človeška domišljija slikala morske bogove, tritone, nimfe, morske pošasti in druga legendarna morska bitja. Fantastične podobe so vstajale iz starega klasičnega Mediterana, videle so jih poginilo nad severnim oceanom klub pošastnim meglm in izmišljali so si teh oceanskih osvajalcov pod ūrkim soncem ekvatorialnih področij. Količar staro je pomorstvo in ribištvo, toliko časa gleda primitivni človek v prirodnih pojavih oceana nadnaravne sile, strohove in počasti. Te so tem strašnejše in večje, čim bolj prostrano, neznano in nepregledno je morje. Cesa vsega ni doživel Odisej v Homerjevi domišljiji, čeprav lahko najdemo v mnogih njegovih morskih doživetjih trohico oceanografiskega znanja. Herkules je postavil gibralatarske stebre in se srečal onkrat Mediterana z morskim tokom, tako močnim, da lahko odnesne ladjo za zmeraj. Kdo naj bi si tedaj upal na tak ocean? Mnoge take bajke in pretirane poudarjene nevarnosti so dolga leta zapirala pomorcem odprtje morja. Tudi zaradi neznošne vročine na jugu — verjeli so celo, da spraži človeka, kot na primer črnec — je ekvatorialno atlantsko področje ostalo dolgo zaprto za Evropejca. Se iz četrtka 17. stoletja najdemo pomorsko področje tako vroče, da skvarji vso hrano in vodo, da nosijo viharji zmanj, ti potapljamajo ladje, deževje pa povzroča na koži mehurje in rane in

vanje se začaro črvi. Tako je razumljivo, da so pomorci sprva odhalili Mediterana raje proti severu in spoznali deželo »rumene ambre« množgo prej kot atlantsko obalo Afrike.

Velike so bile težave, s katerimi so se prvi pomorci srečali na oceanu. Niso si znali razlagati mnogih, vsakdanjih pojavorov na morski površini, niso vedeli, od kod plima, tokovi, vetrovi, bliski in drugi meteorološki pojavi. Prav tako so se jim zdeli nadnaravnava razna velika morska bitja.

Dr. MIROSLAV ZEI

ja. Tako se je spletela nad oceanom tista mistika in za dolgo dobo zadržala ocean pred pravo lučjo znanosti. Sele oceanografija jo je pričela trgati in jo snemala kos za kosom.

O slanosti morja človek ni vedel mnogo. Razlagali so si jo različno, a vse to nikdar ni ustrezalo dejanskemu stanju. Aristotel je bil prepričan, da je morje pri dnu neslanje, oslanjajo ga se žele pare iz morskega dna, ko se dvigajo proti površini. Prav tako so mislili, da je morje slanato zato, ker je bog v soli konserviral vse živali in rastline, da se ne bi razkrilate. Teofrast je govoril o velikih hribih iz soli na morskem dnu, ti se polagoma topijo in napravljajo ocean slan. Naj bo tako ali drugače, človeka slanost ni dolgo mučila. Prav kmalu se je lotil pridobivanja mor-

ske soli, jo uporabljal v svoji prehrani in tako nekoristno razmisljačje, od kod sol, odložil do prvega znanstvenega vzpona oceanografije.

Popolnoma drugače je bilo s plimami in oseki. Ta pojav je bil med prvimi, ki je presentel človeka. Morska površina se je dvigala in spuščala tako redno, da je človek nekote posmisli na mogočno dihanje oceana. Antični filozofi so zmanj razglabljali o vzklikih plime in oseki. Plinij je mislil, da se vsa morja čistijo ob polini lun. Še v začetku novega veka so imeli našo zemljo za veliko žival, katere dihanje se je kazalo v plimi in oseki. Človek in žival so bili podobni nekakim zajedavcem, tičali naj bi na koži te »svetovne živali, se tam hranili in živeli.«

Sele v 17. stoletju je Descartes spoznal v luni pravil vzrok za dviganje in spuščanje morja, vendar ni vedel o priteznosti mas, še ničesar. Misil je, da stisne luna, ko se bliža zemlji, pod seboj zrak, ta pa odrine vodo, da nastane oseka. Ceprav pa so že Feniciani imeli lunino za povzročitelja bibavice, najdemo celo v 18. stoletju nemogoč razlage plime in oseki: trdili so, da nastanejo plime zaradi velenika taljenja ledu v polarnih področjih in na morskem dnu. Peron je bil tedaj prepričan, da je na dnu oceanov večni led. Nasprotno je pridroščeval Buffon sklepal, da je na dnu morij voda zelo segreta zaradi ogrevanja v središču našega planeta.

Morske tokove so odkrili pri plovbi. Za pomorce večinoma niso pomembni večjih nevarnosti in tako tudi niso bili vzrok tolikšnim bajkam in razlagam kot drugi pojavi na oceanu. Vendar se ob obali kažejo tokovi posredno drugače. Zde se kot značilne morske reke, ki povzročajo ob cehih in ostrih rtih vrtinčasta mešanja morja. Tako so se porodile razne bajke o nevarnih vrtinčih ob obalah, o poziralnikih, o pošastni Scilli in Karibidi. Kirk je zaupala Odiseju, da se je samo slavna ladja Argo resila iz obzema Karibide in Scille. V lunski velike morske črni prebiva šesteroglava Scilla z dolgimi vrati; ta zlahka polovi vse pliskavke, morske pse in kete. Se nikdar ji ni ubezbel neprevidni pomorec in tudi Odisej s svojimi mornarji ji je plačal primezen davek. Danes se lahko čudimo, kako je iz nedolžne črni ob južno-italijanski obali ob Tirenih morju nastala strašna Scilla, iz vrtinčnih tokov v Mesinskih vratih pa Karibidi; slednja je požirala in izbljuvala ladje z ljudmi vred. Sicer pa je bilo več takih morskih izmišljenih pošasti, ki bi jih lahko pripisali obalnim morskim zvrtenim tokovom. Tako je človek v svoji domišljiji videle morje pri Maledivih vreti v velikih mehurjih. Prepričan je bil, da se na dnu Baltika dvigajo planine z velikimi jamami, te se polnijo in praznijo z morjem, to pa povzroča silen trus in udarce, ki so nevarni pomorce. Po Platonu obstoje v srednji Zemlji veliki prepadi, napolnjeni z vodo, ta se od časa do časa izprazni v ocean. Tako so si lahko razlagali nastanek vseh pojavorov na oceanu, nastanek plime, valovanja in tokove.

V vetrovih je pomorec gledal bogove in druge nadnaravne sile; ti so mu lahko škodovali ali pomagali. V težkih nevrijemih oblikah, v ciklonih, ljjakastih oblikah, v spuščali zrake. Vasco da Gama je na rtu Dobre nade videl v oblikah velikana Admastro, ki je zapiral pot proti Indijskemu oceanu. Podobno so nastale bajke o svetovnem potopu, o veliki rivi in Jonu, o Atlantidi in drugem, čeprav ima vse to neko resnično jedro.

KDO JE KAJ?

(Odlomek iz zbirke humoresk, ki jih je pod skupnim naslovom POMLAD NA POLJSKEM izdala Prešernova družba v zbirki Ljudska knjiga. Zbirko izbrala in prevedla Lojze Krakar in Uroš Kraigher, risbe Daniel Mrož)

Zdaj se je oglašil starec:

— Pesem je posebna pravica mladosti. — Kako plemenit je bil videti z dlanmi na ročaju staromodne palice. Samo pokvarjena mladost se boji petja — kot zločinec, ki se ogiba očin in svetlobi in najraje v najraje v prehodnem vratu.

— Saj nimamo na čem, — je prisnil starec.

— Lahko na meni! — se je glasno ponudil grbavec. — Stopil bom na sredo, vi pa boste nabijali šnops kar znoti.

— Znate to pesmico?

— Zvonček! — je zaploskala gospodična.

Začutil sem, da me vsakič, ko ona poskoči, dregne v bok nekaj trdega in oglatega.

— »Pri farni cerkvici zvonček že zvoni, jaz sem še zmeraj pri svoji ljubici...« — je zaintoniral grbavec.

— Zvonove je treba pretopiti v torove, — je zahteval oficir.

Trgovec pa je pel z gladkim, čeprav nekoliko narejenim basom. Toda ne nadomest se mu je nekje v grlu strašno zataknilo. Basa ni bilo nikjer več in pevec je nastopil znoti.

— »Pri farni cerkvici zvonček že zvoni, jaz sem še zmeraj pri svoji ljubici...« — je zaintoniral grbavec.

— Zvonove je treba pretopiti v torove, — je zahteval oficir.

Trgovec pa je pel z gladkim, čeprav nekoliko narejenim basom. Toda ne nadomest se mu je nekje v grlu strašno zataknilo. Basa ni bilo nikjer več in pevec je nastopil znoti.

— »Pri f

Taborniki ob prazniku republike

Odred Martina Krpana s Pivke je dobil nov prapor — »Ilegalec« v Izoli — Sportna tekmovanja na Pivki — Občna zborna Partizanskega odreda Janka Premrla Vojka in odreda Martina Krpana.

Na večer pred Dnevom republike so se v klubu pivške Svobode zbrali taborniki odreda Martina Krpana na slavnostno sejo ob razvijitvi novega praprora. Seji so prisostvovali še zastopnik kolektiva tovarne Javor, ki je bil kum novemu praporu, delegacije iz bližnjih taboriških enot, zastopniki Okrajne zvezde tabornikov iz Kopra ter predstavniki družbenih in političnih organizacij pivškega področja.

Po slavnostni seji so taborniki odreda Martina Krpana prizgali pred kino dvorano ogenj in ob njem razvili prapor. Predstavniki družbeno-političnih ter upravnih organizacij so na novi prapor pripeli spominske trakove, nato pa so vsi udeleženici prisostvovali akademiji v počastitev 29. novembra.

Za praznik republike pa so pripravili tudi športna tekmovanja. Žal je moralo zaradi slabega vremena odpasti tekmovanje v orientacijskem pohtodu, izvedli pa so tekmovanje v strelenju z zračno puško, v šahu in namiznem tenisu.

V šahu so se med seboj pomerile štiri ekipe: taborniki Srebrnega gabela iz Kopra, taborniki partizanskega odreda Janka Premrla-Vojka iz Divače ter dve ekipe tabornikov iz Pivke. Največji uspeh so dozvili pivški taborniki, saj so osvojili prvi dve mesti, tretje in četrtje pa si delijo z enakim številom točk Koprčan in Divačani.

Tudi v strelenju z zračno puško so se pomerile med seboj štiri ekipe: ekipa mladinskega aktivita tovarne Javor, ki je osvojila prvo mesto, ekipa odreda Martina Krpana je bila druga, tretji so bili taborniki iz Kopra in četrtni taborniki iz Divače.

Pri tekmovanju v namiznem tenisu pa so bili najboljši koprski taborniki, ki so premagali vse svoje nasprotnike z rezultatom 3:0, drugo mesto so si prizorili Pivčani, tretji so bili divaški taborniki, četrto mesto pa je zasedla ekipa garnizona JLA s Pivke.

Tekmovanja so bila dobro pripravljena, posebno pa moramo pojaviti organizatorje, ki so vse zaspravili v tem času, da je bilo vse vabljeno na tekmovanje, temveč tudi mladino tovarne Javor in pri-padnike JLA.

Počastitev Dneva republike so taborniki odreda Jadranskih stražarjev iz Izole pripravili partizansko-taboriško igro »Ilegalec« in povabilki k sodelovanju tudi tabornike iz Kopra, ki so se vabili v lepem številu odzvali.

Večja skupina tabornikov je bila »stražarjev«, manjša pa »Ilegalc«. »Ilegalci«, ki so imeli posebne označke, so morali izvesti vrsto nalog, ne da bi jih uveli »stražarji«.

Celotna akcija je bila zelo dobro pripravljena in izvedena.

— — —

V nedeljo pa so pivški in divaški taborniki imeli redna letna občna zborna.

Odred Martina Krpana s Pivke je v zadnjem letu precej napredoval. Taboriška organizacija se je notranje utrdila, izvedli pa so tudi lepo število akcij. Največje priznanje pa je doseglo zasedljenje za uspešno organizacijo okrajnega zleta in taboriškega mnogobrojnega ter za pomoč, ki jo je enota dala Okrajni taboriški zvezni ob republiškem taboriškem mnogobrojnu na Debelem rtiču v Valdoltri.

Klubski prostori pivške Svobode so bili polni mladih tabornikov, ki so se spraševali, zakaj se njihovega občnega zborna ni udeležil niti en predstavnik družbeno-političnih organizacij niti iz Pivke niti iz občin. Sodniki za prekrške so v LRS odvzeli v tem letu že 556 vozniških motorov vozil voznika do vodenja, pretežno zaradi vinjenosti. V istem razdoblju lani je bilo voznikom odvzetih vsega 17 vozniških dovoljenj. Odvzemov krví pa je bilo do konca oktobra skupno 1505 krititeljem cestnopravilnih predpisov.

— — —

Uspehi tabornikov partizanskega odreda Janka Premrla Vojka iz Di-

vine pa so zavidičivi, dosegli pa so jih s pozdravovalnim skupnim delom prav vseh članov od najmlajših medvedkov in čebelic pa do najstarejših izkušenih tabornikov. Ne samo to, da je ta odred najboljši v koprskem okraju, ampak je tudi med najboljšimi v Sloveniji ter se poteguje za nagrado Zvezde tabornikov Jugoslavije, ki jo je le-ta razpisala ob III. zletu jugoslovenskih tabornikov v počastitev 20-letnice revolucije in 10-letnice taborništva v Jugoslaviji.

Na svojem nedeljskem občnem zboru so se pogovorili o svojem delu zelo kritično — pojavili so, kar je bilo vredno — grajali, kar je bilo vredno graje. Uspehi, ki jih je dosegla ta taboriška enota, pa jih ne bodo uspavali, to nam zagotavlja program, ki so ga sprejeli; in kar divaški taborniki obljudijo to tu-di izpolnijo. Rdeči mrav

Lepote naše domovine: Premski grad pri Ilirske Bistrici, kjer so imele svoj sedež mladinske delovne brigade, ko so gradile cesto skozi Brkine

Potrebna so nam izletna gostišča

Nekaj, kar domačin in tujec v Kopru, a deloma tudi v Izoli in Piranu občutno pogreša, je posmanjkanje sprehodov in kratkih izletov. Iz Kopra vodita le dve cesti, ki prav gotovo nista niti najmanj primerni in prijetni za sprehajanje. Pa tudi ko človek prispe srečno do Semedele ali Škocjan, se ne ve kam dalje obrniti. Predvsem bo zaman iskal na koncu poti gostišče, kjer bi mogel sesti in se pokrepiti. Na voljo sta mu le gostilna v Škocjanu in Žusterni, od katerih zadnja — postavljena sicer na najprijejšnji prostor ob morju — že nekaj let nima sreče in zaman pričakuje upravo, ki bo nudila obiskovalcu tisto, česar si želi in tako kot si želi. Škocjanska ima z upravami sicer več sreče, a spet to nesrečo, da je v zimskem času, ko je brez vira, pretesna za večje število gostov. Obljube, da jo bodo razsirili, se žal niso izpolnile. Gostilnico na prijazni vzpetini v Šmihelu so že pred leti zaprli. Zakaj, tega menda nihče ne ve. Menda samo zato, da je ostal Koper še brez te postojanke, ki je vsaj poleti bila res vabljiva.

Pred vojno smo imeli mimo

NEKAJ STATISTIKE

Po zadnjih podatkih je v naši republiki opravilo v povojuh letnih vozniskih izpit 83.000 voznikov amaterjev.

Poklicnih voznikov je v Sloveniji 16.260.

Razen teh je v naši republiki 31.230 lastnikov mopedov, ki v mnogih primerih se nimajo izpita iz znanja prometnih predpisov.

V Sloveniji odpade že sedaj na vsakih dvajset prebivalcev eno motorno vozilo.

Sodniki za prekrške so v LRS odvzeli v tem letu že 556 vozniškom motorov vozil voznika do vodenja, pretežno zaradi vinjenosti. V istem razdoblju lani je bilo voznikom odvzetih vsega 17 vozniških dovoljenj. Odvzemov krví pa je bilo do konca oktobra skupno 1505 krititeljem cestnopravilnih predpisov.

— — —

Uspehi tabornikov partizanskega odreda Janka Premrla Vojka iz Di-

tega še gostilno v Semedeli in na Markovcu. Prvo so podrli, ko so zidali garaže podjetja »Slavnik«, drugo pa je uničila vojna vihra. Obe pogrešamo, zato se vedno bolj pojavljajo želje in predlogi, naj bi postavili novi gostišči v Semedeli in na Markovcu. Turistično društvo je postavilo v svoj proračun za leto 1962 skromno postavko za priprave, a ostalo bo treba priskrbiti po kakli drugi poti. Markovec (pol Kopra že uporablja to ime in bi zato lahko že izginil hrib sv. Marka, Marko itd.) je, čeprav visok le 224 m, tako odlična razgledna postojanka, da bi bilo greh, če bi ga še dalje puščali vnetem. Mogel bi nam postati vsaj toliko kot je izredno priljubljeni »Kekec« za Novo Gorico. Zato bi kazalo postaviti na njem podobno gostišče in urediti cesto do vrha tudi za avtomobile. Če bi bila gostilna dobro oskrbovana, bi težko našli človeka, ki pride v Koper, da si ne bi želel še na Markovec. Saj bi se mu tu odprl svet vse do Furlanije, Julijskih in Karnijskih Alp ter Dolomitov.

Kar velja za Koper, velja, kot smo že rekli, tudi za Izolo, kjer v okolici sploh ni sprehodne gostilne. Vendar kaže, da bo Izola dobila tako postojanko še prej in v primernejši obliki kot koprski Markovec. Postojanka bo na Loreču (to obliko imena smo za Loret ali Loretto zasledili v stari tržaški »Edinstvu« in bi jo kazalo osvojiti za novo postojanko), to je na prevalu med Izolo in Strunjonom, od koder je krasen razgled na Izolo. Miljski polotok, zahodni del Trsta ter vse do Tržiča in Gradeža z vsem Tržaškim zalinjem. Srošni načrt za gostišče s parkirnim prostorom je že izdelan in bo, kakor vse kaže, v doblednem času prišlo do postopnega uresničevanja. Postojanka bo odprtina izletišče za Izolo, počitniško kolonijo v Simonovem zalinju in Strunjiju, obenem pa postajališče za osebne avtomobile, zlasti tudi za turistične.

Upati torej smemo, da bosta postala Markovec in Loreč v doblednem času dve prijazni točki in gostišči, kakršnih si želimo domačini in turisti. To pa nas nikakor ne odvezuje dolžnosti, da poskrbimo tudi — in to brez odlašanja — za preureditev že obstoječih gostišč v Škocjanu (razširitev), Žusterni, Bertokih, Škofijah in Hrvatinah ter Božičih. Te gostilne morajo postati res gostišča v polnem pomenu besede, to se pravi taka, da bodo v vsakem oziru mogla zadostiti željam obiskovalcev, posebej še domačim in tujim turistom. Ko se bo to zgodilo, tisoči avtomobilov ne bodo več drveli mimo njih, kot zdaj, ko jih ne znajo privabiti z dobro postrežbo. Posebnih investicij za to skoraj ni treba: treba je le izvesti reorganizacijo, in to ne samo v korist gostov, marveč tudi našega komunalnega gospodarstva.

R. G.

Nova obleka fantu za šolo

Posvetovanje o moji šoli je bilo dolgo. Oče in mati nista vedela, kaj bi ukrenila, pa sta vprašala učitelja, ki je bil kar za to, in še župnika, ki je tudi prilikmal. Teda se je odločila. Ko pa sta preračunala dohodka, sta uvedila, da bo težko kaj iz tega.

Očeta Železničarska plača je bila pičla, njivici pa smo imeli samo dve: dve majhni kraški njivici, ki sta sicer dajali sočne in okusne plodove, ali premalo. Komaj smo prehranili enega prasička na leto, da smo za sebe preskrbeli mast in kosti za midne, meso pa za gospodo.

Zato je oče okleval in preklinjal; moralpa se je mati dobro zavzeti, da je odločitev padla za šolo. Imela je skrinitih nekaj liric, da ni nihče vedel zanje, in jih je dala za takse; za obliko pa bomo prodali tistih nekaj sliv, kaj so dobro obrodile tam na kraju njive v Dolu.

Dolgo sva ogledovala, kako dozorevajo slive, in računa dneve, koliko jih še bo, da bodo dozorele. Slike so bile lepe, plave in debele, take, kot jih imajo radi na trgu. Ker pa sva nekoliko predolgo čakala, da bi bile slajše, so prezorele. To sva spoznala, ko sva jih trgal. Trgal pa sva jih s svojim ljubezni in le sem pa tja sem si pričuščila, katero, če je bila ne more.

Do včerja sva jih nabrala dva polna jerbara in zložila tako, da se je poznašlo, da imajo na sebi svoj naravnih prah, ki jim daje pravo vrednost in dobro ceno ...

Na vzhodu sreča je bila znana z novim dan, ko me je mati poklicala iz rahlega doma. Drugi otroci in materje so skoraj vsi še spali in vas je bila mirna. Le od tu in tam si slišal medrojotovanje premic, ko so se ljudje prav tako kot midva pripravljali na Trst, da bi kaj prodali. Mesečine niso bili; le zvezde so bile velike in sijajne kot se to dogaja pred blagoj se jesenjo.

Vse sva moralna opravljati z lučko na olje. Najprej sva spravila premco na pot pred hišo, nato pa sva z največjo previdnostjo prenesla jerbara do premice. Jaz sem prijel oje, mati pa mi je zabičala, naj dobro držim, da se premca ne prevesi. Potem je jerbara varno postavila v konito premice. Vsak jerbas je bila poknila z najlepšo ruto, kar jih je premogla hiša. Ko sva pod premico obesila še lučko, sva počasi odrinila: jaz sem držal za oje in si vrgel čez ramo vrv, da bi bolje vlekel, mati pa je potiskala odzadaj.

Nikoli popravil nisem vedel, da je na poti toliko kamenja. Premca je poskakovala, vsak kamenček ji je bil napot. Naša premca pač ni imela vnetem, kot so jih imeli premice mlekarje, ki so vožile vsak dan mleko v Trst. Se zmeraj pa je bila črna noč, le cesta sva razločila: lučke pred nama, lučke za nama — dosti je bilo na cesti ljudi, ki so vozili v Trst kaj načrti.

Mimo naju so drveli furmani, gledali na naju in višine svojih voz in naju prehiteli. To so bili gospodje, sedeli so na mehkem in vihteli pisane biče, mi pa smo morali pes in počas.

Od časa do časa sva malo počivala. Mati me je bodrila:

»Samo malo, tam do vrha, pa bo spet počivala. Le potegni!«

In tako sva vleka. A še preden sva prišla do pol poti, sem bil že ves poten. To je bilo na Obelisku za Općinami, prav gom nad samim Trstom, kjer se pot prevesi strmo navzdol. Zdaj je vzel vrv mati, kajti premice ni bilo treba več vleči, pač pa jo zadrževala, da ni odbrzela navzdol po Mantušini, stari in strmi cesti, ki pride v Rojanu na dno.

Ko sva opravljala, mi je združil pogled tja dol v dolino proti mestu. Jo, kako je bilo to lepo! Pozabil sem, da sem bil ves poten, pozabil sem tudi materi pomagati okoli vzdola. Le dol sem gledal, kakšno v pričarji že vedno blestijo lučke, lučka pri lučki, lepo po vristah, ki so se krnjače po vsem mestu, a na gladini, na morju, so se zdaj užigale zdaj ugašale rdeče in zelenle lučke na ladah, ki so bile usidrane ob pomolih ali pa kar na odprttem morju. Sem pa tja so plavale, malo dalje, jadrnice ribičev, ki so lovili ribe ob zalivu tja do Devina in morda še dalje. Lučke v mestu, lučke na ladah, jadra na morju — kaj tako lepega še nisem videl!

»Pojdiva,« je dejala mati, »in pazi na oje. Le dobro ga drži, da ti ne zleti iz rok. Pot je strma!«

Pa sva šla. Strma in slabna pot je zanašala najnjo premcu na vse strani, poskakovala je nebrzano in večkrat sem moral paziti, da me ni zaneslo v jarek ali ob kako ograjo ali hišo ob cesti. In čeprav so me še doma dražili, da bom moral imeti »smrkave babe«, ker grem prvič v Trst po tej poti, da bi jo bom moral zato poljubiti (bir... poljubiti smrkavo babo!), se je ves čas nisem niti spomnil, toliko opravila mi je zadajala premica. Slive pa so poskakovala in se stresale in se kar precej polegle, tako da jerbarsa nista bila več tako zvrhna kot poprep.

Slednji sva oba zmučena in trudna je prišla na dno, v Rojan. Od tam dalje je peljala cesta po ravnom vse do trga, kamor sva prispevala že nekaj prešto.

Na trgu je bilo že vse živo: trgovci in branjevke so hodili okoli prodajalcev, ki smo se zvrstili drug poleg drugega, in si ogledovali, kaj imamo. Kdo je našel kupca, je odšel za njim na tehnico, pličal takso in odpeljal blago na določeno mesto, ki si ga je izbral kupcu. Kdo je prodal, se je imel za srečnega, in gledali smo za njim v zelji, da bi tudi nas kdo osrečil. Drugi pa drugim so odhajali, morda z materjo pa sva čakala. Dokler je bilo na trgu še dosti blaga, so kupci le bežno pogledovali na najine stičljene slive, ki so se že potile in bile brez patine.

»Niso dobre,« je dejal neki kupec in odšel dalje.

»Prenehk so,« je dejal drug in prav tako odšel.

<p

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DR

POMOČ AKTIVISTOV RДЕČEGA KRIŽA
PROTITUBERKULOZNIM DISPANZERJEM

Prostovoljna patronažna služba

Osrednji steber in hkrati osnovna dejavnost vsakega protituberkuloznega dispanzerja je dobra patronažna služba. Ker pa današnja poklicna patronažna služba predvsem zaradi velikega števila bolnikov ne zmora vseh nalog, mora protituberkulozna služba iskati rešitev tudi še v prostovoljni patronažni službi. Lahko rečemo, da je problem patronažne službe v naših protituberkuloznih ustanovah danes nenečljiv brez pomoči organizacij Rdečega križa.

Najbolje in najhitreje rešujemo vprašanje prostovoljne patronažne službe z organizacijo primernih tečajev in seminarjev, ki naj bi jih pripravili protituberkulozni dispanzerji ali zdravstveni centri. Za to delo je treba prvenstveno usposobiti nižje zdravstvene kadre (bolničarke, babice, administrativno osebje, ki dela v protituberkuloznih dispanzercih in na zdravstvenih postajah), pa tudi pedagoške delavce, posebno tiste, ki imajo veselje do tega dela. Taki na novo formirani kadri naj ostanejo potem v stalnem stiku s strokovno patronažno sestro. Če hočemo namreč, dà bo to delo res koristno in da ne bo

KRVODAJALCI

V transfuzijski postaji v Izoli so se prijavili 21. in 23. novembra 1961 kot krvodajalci:

GOSPODINJA: Marija Križman; IMEKS KOPER: Leo Kolar;

MOTOTEHNA KOPER: Lucijan Grašelj, Stefan Zlatič;

POSTA IN PTT KOPER: Vice Glavan, Zvonimir Kralj, Hema Mekinđa, Miran Ostan, Bogdan Poturović, Roza Premrl, Marjan Rožač, Joža Rudolf, Tatjana Rutar, inž. Marko Tavželj, Angela Zitko, Janez Znidarsič;

SLAVNIK KOPER: Alojz Cermelj, Ivan Maver, Bruno Ugrin, Stanko Zužek;

SOČA KOPER: Miha Borovič, Jožica Cvetković, Anica Opeka, Jože Zadrnik, Ermínija Zerjal;

STIL KOPER: Franjo Brataševec, Ida Brelec, Anton Božič, Ivan Ferjančič, Slavko Furlan, Viktor Golob, Alojz Humar, Nada Kos, Rezika Kočis, Dušan Kozina, Danica Lukač, Albert Markičič, Boris Pahor, Marija Pavletič, Marija Peršolja, Darinka Petrinja, Rajko Puhan, Jernej Vallenčič, Zoro Vrčon, Ivan Zadel, Božidar Žužek;

TEHNOSEVIS KOPER: Bruna Krivec;

TOMOS: Jože Bajželj, Hilarij Bučinzel, Božo Bužan, Jolanda Deluk, Vilko Gluhak, Danica Muženič, Viktor Kofol, Lucijan Kozlovič, Mirko Kristančič, Rudolf Marolt, Ivan Mesešec, Alojz Penko, Avgust Petričec, Jurij Sagadin, Bogdan Sotenski, Zvezdan Viler, Jože Volmut, Miro Vrtovec.

Dne 28. novembra 1961 so se prijavili kot krvodajalci:

OBSZDL Izola: Stane Rop

TOMOS KOPER: Lučo Apolonio, Ma-

rino Abram, Zvone Blizovičar, Alojz

Centri, Darko Cunja, Zinka Dilica,

Gino Flego, Nela Gregorič, Marija

Hrvatin, Italio Jerman, Zmago Kordić,

Alojz Koren, Alojz Košmerlj,

Marija Kresevič, Franc Kreže, Ma-

rija Marsič, Jozica Medved, Karmela

Ogrin, Onorina Olivo, Dario Pavle-

tič, Ivanka Puntar, Anita Radin,

Antonija Radin, Milan Sajko, Mari-

ja Stepančič, Stanko Škoda, Jožefka

Zekar;

prišlo do kakih negativnih pojavov, je nujno potrebno, da ga vodijo in usmerjajo strokovne in poklicne patronažne sestre. Bili so predlogi, naj bi te prostovoljne cadre imenovali »patronažne aktiviste« ali »pomožno patronažno službo«, kar pa bi verjetno neprijetno poudarjalo razliko med strokovnim in laičnim kadrom, saj ju povezujejo skupni cilji. Seveda sam naziv ne bi smel biti nobena ovira in dejansko kažejo izkušnje, da do sedaj še ni bilo težav in problemov, kadarkoli so se prostovoljni aktivisti pravilno vključevali v patronažno službo.

Pomoč Rdečega križa in njegovih aktivistov je iz leta v leto konkretnejša, za protituberkulozno službo pa tembolj dragocena in potrebna, ker se le-ta vse bolj usmerja v preventivno delo, pri čemer je seveda v največji meri odvisna od družbene pomoči. Posebno v krajih, kjer ni nikakršne zdravstvene ustanove, je izredne važnosti za ljudi neposredni kontakt med zdravstvenimi delavci in aktivisti Rdečega križa, saj bistveno pomaga, da se pri ljudev vzbudita želja ter smisel za zboljšanje zdravstvenih razmer in seveda tudi za boj proti tuberkulozi.

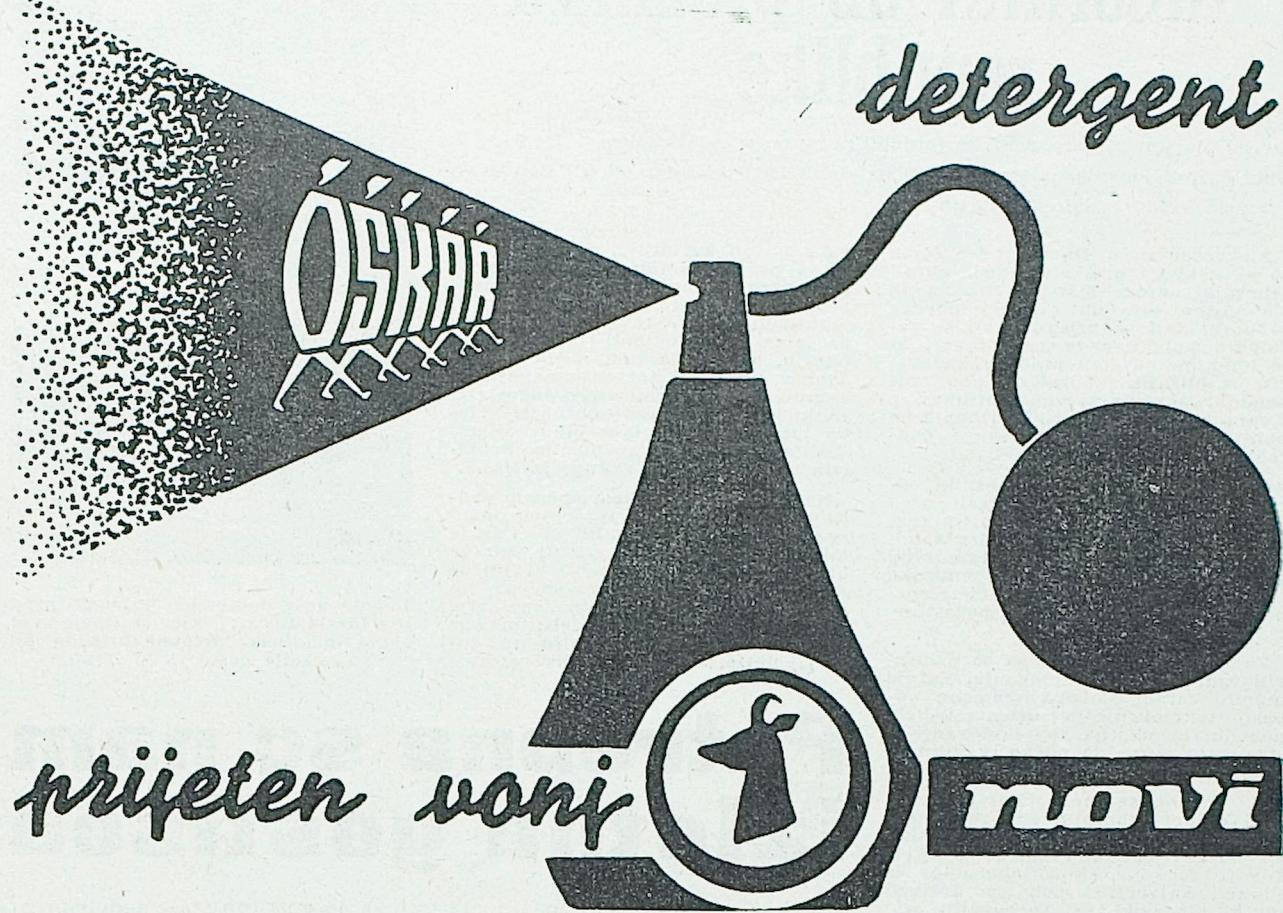
Tako sta delo protituberkuloznega dispanzera in njegova fiziognomija odvisna od patronažne službe, ki pa ne bi zmogla svojih nalog in si jih že ne moremo zamisliti več brez prostovoljne patronažne službe aktivistov Rdečega križa. To je važno zlasti še zato, ker je ekonomsko moč naših občin tako zelo različna.

KAJ OBETAJO NA MEDNARODNEM ZAGREBŠKEM VELESEJMU SPOMLADI 1962

Blago za široko potrošnjo

Obetajo, da bo program bodočega spomladanskega mednarodnega zagrebškega velesejma zelo zanimiv in kvaliteten. Nadaljeval bo tradicijo do zdaj uspehlih sejmov za široko potrošnjo, prilagodil pa svojo strukturo sedanjnemu položaju in izbiri blaga široke potrošnje doma in v tujini. Ob sejmu bo nekaj aktualnih sejemskih prireditvev.

Na spomladanskem velesejmu bo poleg mednarodnega sejma blaga za široko potrošnjo še mednarodni sejem prehrane in opreme za prehrabeno industrijo, VI. mednarodni sejem embalaže, mednarodni sejem plastičnih mas, razstava merilne in regulacijske tehnike in avtomatizacije »Jurema« ter še nekaj razstav mednarodnega značaja. Najbogatejši bo pač sejem blaga za široko potrošnjo, ki bo prikazal razne električne aparate in opreme za gospodinjstvo, za gostinstvo, za trgovine in družbene servise, razstava tekstila bo vezana z revijo sodobnega oblačenja, razstavljalni bodo kovinske, kemične, steklene in keramične izdelke za široko

RESOLUCIJA O NALOGAH KOMUNE PRI SOCIALNEM VARSTVU

Poudarjena skrb za človeka

Vzpostavimo z velikim uspehi, ki smo jih dosegli na vseh področjih družbenega in gospodarskega življenja, vedno intenzivnejše rešujemo tudi socialne probleme, ki so nastali kot posledica vojnih in predvojnih razmer, kakor tudi nove probleme, ki nastajajo kot posledica velikih sprememb v družbenih razmerjih. Prav

zadari uspehov na drugih področjih lahko rečemo, da je prišel čas, ko lahko s poglobljenjem in razširjenim delom preusmerimo kurativno pomoč na preventivno varstveno delovanje in da preprečimo nastajanje in zaostrevanje socialnih problemov.

Dobili smo že nove zakonske predpise s področja delovne, socialne, šolske in zdravstvene zakonodaje, ki sicer rešujejo številne probleme, vendar ne morejo v celoti vključiti reševanje nalog s področja socialnega varstva. Dnevno nove družbene probleme, ki zahtevajo od nas povečanih naporov za učinkovito družbeno varstvo posameznika in družine, pa prinaša hiter in skokovit razvoj gospodarstva in drugih družbenih dejavnosti, razvoj mest in naselij, hitra industrializacija in modernizacija kmetijstva, s tem v zvezi povezane nagle spremembe v strukturi prebivalstva in končno vedno večje zapošlovanje žena.

Eden izmed pomembnih vzrokov za neenakomerni in prepočasen razvoj socialnega varstva z drugimi javnimi službami in gospodarstvom je predvsem v reševanju nalog socialnega varstva z upravnim aparatom ter nizko planiranim in uporabljenim materialnimi sredstvi. Sele v zadnjem času se zaradi nastajajočih potreb razvijajo samostojne službe socialnega varstva, vrsto socialnih problemov pa rešujejo tudi same gospodarske organizacije in druge javne službe.

Ker pa je danes občina kot komuna nosilec skrb in organizator naprov za izboljšanje splošnega družbenega standarda in za zadovoljitev potrebu delovnega ljudstva, je uspešno reševanje vseh vprašanj socialne problematike možno le v dejavnosti komune, njenih organov, služb in organizacij ter v pritegnitvi čim širšega kroga državljanov k temu delu. Pri tem je vloga stanovanjskih in krajinskih skupnosti tem večja, čim večjo in bolj vsestransko pomoč jim bo nudila komuna v strokovnem, kadrovskem in materialnem pogledu.

Prav poseben pomen imajo pri tem razvijajoči se centri za socialno delo kot samostojne strokovne službe socialnega varstva. Centri omogočajo sistematično proučevanje in analiziranje vzrokov socialnih problemov, lajšajo iskanje najprimernejših ukrepov za njihovo reševanje in omogočajo razvijanje preventivnih oblik družbenih pomoči državljanom, čim širšemu krogu državljanov in ne samo tistim, ki potrebujejo posebno družbeno pomoč. Vsi ti naporji se končajo prijeme za razvijanje vseh ordinirajočih prav v centrih, ki obenem

z uveljavljivanjem načel socialnega varstva.

Resolucija nadalje poudača potrebo novih oblik varstva otrok, mladih in pa tudi odraslih. Prednost pri tem daje preventivnim oblikam, to je odpravljanju vzrokov nastanka socialnih problemov za delovnega človeka takoj doma kakor tudi na njegovem delovnem mestu. Resolucija daje govor o potrebi povečanih materialnih sredstev za socialno varstvo.

Ta sredstva so bila do sedaj v pretežni meri proračunska, sorazmerno nizka in so omogočala predvsem reševanje konkretnih in najtežjih problemov. Zdaj predvideva resolucija posebne skладe, ki naj se ne formirajo samo iz dosedanjih potrebi proračunov, temveč z mobilizacijo vseh tistih materialnih sredstev v občini, ki jih lahko izdvojijo za potrebe socialnega varstva tudi drugi činitelji v komuni. Načelo je, da je potrebno za uspešno izvajanje teh nalog oddvojiti osebna namenska sredstva v obliki občinskih skladov z družbenim upravljanjem. Z uveljavljivanjem takih občinskih skladov socialnega varstva bi se v nadaljnjem obdobju bistveno premaknilo reševanje socialnih problemov po sodobnih načelih socialnega varstva.

Naročite svojcem v tujini

SLOVENSKI JADRAN

Trideblna obleka: ozko krilo, ravna in kratka kasak-bluza ter kratki jopič. Oblačilo je primerno pod dežni plastični parapet za mrzle dni. V garderobi nam odleže za obleko in kostum.

Dekolte se je preselil na hrbot, kot vidite na tej sliki. Modni kreatorji priporočajo obo moodela za letošnjo zimsko sezono, to se pravi za razne družabne in kulturne prireditve

vil precej celovito jugoslovansko in mednarodno ponudbo najrazličnejšega blaga široke potrošnje, saj se je prijavilo že do zdaj zelo veliko število domačih razstavljalcev in tujih udeležencev iz 20 držav.

NEKAJ NASVETOV PRED PRAZNIKI

Vino mora potem, ko smo ga nabavili, še nekaj časa ležati, najbolje dobera dva tedna. Nabavljajte ga torej pravočasno.

Steklenice s kislim vinom postavljamo, one s sladkim položimo na tla.

BELEGA VINA ne smete pretirano hladiti, zato pa ga ne puščajte predolgo v hladilniku. Ustrezena temperatura: 10 do 14 stopinj. Če je vino preveč ohlajeno, bo izgubilo aroma.

CRNEGA VINA sploh ne hladimo. Najustreznejša temperatura: 18 stopinj. Črno vino, ki ga boste ponudili gostom zvečer, prinesite v sobo že popoldne.

STEKLENICE, bodisi z belim ali s črnim vinom, je najbolje da odprete eno uro pred uporabo in jih pustite med uporabo ves čas odprtne. Če vina niste stočili do dna, steklenico zamašite.

PRETOČENO VINO je videti mnogo lepše, s pretakanjem pa mu tudi izboljšamo okus. To povzroči zrak, ki pride v dotik z vino. Še posebno to velja za črno vino.

SAMPANJEC prinesemo na mizo naravnost iz hladilnika, kamor smo ga položili nekaj ur pred uporabo. Če je v hladilniku prepolgo, izgubi dober okus.

Gradimo nove in nove ladje

Ladjedelnica »Tito« v Beogradu je splavila drugo ladjo iz serije novih gradenj za Indonezijo. Ladja je potniško-tovornega tipa za veliko obalno plovbo. Podatki: prostori za 150 potnikov in 950 t tovora, ekonomska hitrost 11 vozlov, dolžina 69 in širina 10 metrov. Imenuje se »Kenari«. Naše ladjedelnice gradijo za Indonezijo 10 takšnih ladij.

V ladjedelnici »3. maj« na Rijeiki so v nedeljo splavili tretjo ladjo istega tipa za poljsko podjetje »Polskie oceaniczne linie« iz Gd'ni. Imenuje se »Wyspianski«. Nosilnost 10.500 ton, ekonomska hitrost 16,8 vozla, motor 7800 KM, zgrajen po licenciji v isti ladjedelnici. Za to podjetje je reška ladjedelnica zgradila že ladji »Josef Konrad« in »Kochanowski«. Tri take ladje za imenovanou poljsko podjetje gradi tudi ladjedelnica »Split« v Splitu.

Po splavitvi poljske ladje so takoj postavili gredelj za novo ladjo tipa »Jesenice« na račun reške »Jugolinije«. Imenovala se bo »Kostrena«. Nosilnost 10.500 ton, hitrost 18 vozlov. Za »Jugolinijo« bodo začeli prihodnje leto graditi

še dve posebni tovorno-potniški čeozceanke. Nosilnost 7200 ton, postelj za potnike 50. Vse ladje so namenjene za redno linijsko progo Rijeka—Severna Amerika.

Podjetje za pomorski potniški promet »Jadrolinija« je z ladjedelnico »Split« podpisala pogodbo

kje so ladje

BELA KRAJINA je 1. decembra priplula v Rotterdam, kjer razklađava tovor.

BIHAC je 27. novembra odplut iz Ploč proti Rotterdamu, kamor bo prispel 11. decembra,

BLED manipulira z blagom v vzhodnih pristaniščih ZDA. 29. novembra je odplut iz Boston proti Philadelphia, Konga Bay, Savanna-hu, Charlestonu in Wilmingtonu.

12. decembra bo odplut iz New Yorka proti Sredozemiju,

BOHINJ je 1. decembra odplut iz Kopra proti New Yorku,

BOVEC razklađava tovor v Savoni, potem bo krenil proti Genovi, Napoliju, Solunu in Reki,

DUBROVNIK je na poti iz Severnega morja proti Italiji, kamor prispe 12. decembra,

GORANKA je 2. decembra odplula iz Trsta proti Reki,

KOROTAN je 30. novembra prispevala v San Diego,

LJUBLJANA je na poti iz Lattakie proti Crnemu morju,

MARTIN KRPAN je na poti iz Port Sudana proti Malti,

PIRAN je 3. decembra priplul iz Rotterdama v Philadelphia,

POHORELJE je 26. novembra priplula v Emden, potem pa krenila v Antwerpen,

ROG je 8. decembra odplut iz Splita proti Šibeniku,

TRBOVLJE je 2. decembra krenila iz Genove proti Napoliju,

ZELENGORA je na poti iz Ploč proti Japonski. 1. decembra je prispevala v Port Said.

REPUBLIKA GANA SE ZANIMA ZA RIBIŠTVO

Vlada republike Gane v Afriki je sklenila izgraditi lastno in sodobno ribiško ladjevje. V ta namen je naročila v neki ladjedelnici Sovjetske zveze 10 najso-dobnejših ribiških ladij, ki bodo stale skupno 1,7 milijona funtov.

NOVA SODOBNA LUKA V JEMENU

V Jemenu je bila pravkar zgrajena nova sodobna morska luka. Zgradili so jo s pomočjo sovjetskih strokovnjakov za gradnjo luk. Nova luka je sposobna sprejeti največje čeozceanke. Opremljena je z najso-dobnejšo mehanizacijo za vkravjanje in izkravjanje vsakravnatega tovora na tovorne ladje vseh vrst ter tekočega goriva na tankerje.

Pomorstvo bi lahko poslovalo samostojno

Pred nedavnim je bilo v Beogradu pomembno posvetovanje o vprašanjih pomorskega prometa pri nas. Na razširjenem sestanku sveta za pomorsko bordanstvo so razpravljali o stanju našega pomorskega prometa glede na razvoj našega gospodarstva sploh in o nadaljnjem razvoju pomorstva v novih splošnih razmerah. Sestanka se je udeležil tudi zvezni sekretar za promet in zvezni sekretar za pomorstvo in zvezni sekretar za finančne zadeve Marin Cetinić.

Na sestanku so ugotovili, da bi naše pomorstvo po doseganjih izkušnjah in uspehih v bodoče lahko poslovalo finančno samostojno in rentabilno. Zadnja leta so naša pomorska podjetja — tudi tista, ki imajo tovorne ladje — prejemale povprečno 10 milijard dota-cijev v obliku premij in primov. Danes smo prišli že tako daleč, da lahko to obliko v prehodnem, krajšem obdobju zamenjamo z drugim načinom, potem pa sploh ukinemo. Naše pomorstvo je rentabilno in splošno koristno, to je nesporno. To dejstvo je izrecno poudaril tudi tov. Cetinić, ki je podčrtal, da o tem sploh ni potreben diskutirati. Seveda, pri prehodu na takšno poslovanje bodo nekatera manjša podjetja za prevoze po morju verjetno pri-zadeta, tako da nastane vprašanje upravičenosti njihovega obstoja. Razumljivo je, da ne bi bilo ekonomsko uopravičeno umetno vzdrževati podjetja s 3–4 ladji, ki morajo imeti nesorazmerno velik upravni in tehnični

aparat. Takšna podjetja naj bi postala del večjih podjetij, vendar kot samostojni obrati oziroma gospodarske organizacije. Nepravilno pa bi bilo z druge strani takšna manjša podjetja, ki niso sposobna samostojno živeti niti se nadalje razvijati, kar likvidirati.

S takšno rešitvijo tega vprašanja, kjer se bo pojavilo ob uvedbi samostojnega finansiranja v pomorskem gospodarstvu, bodo imele tudi prizadete komune večje koristi.

Končno je bilo sklenjeno (ker vsi navzoči niso bili istega mnenja), da bo to vprašanje temeljito obdelano in analizirano pred širšim forumom pomorskih strokovnjakov in gospodarstvenikov.

V mesecu novembru je bilo v luki Koper 220 ladij različne velikosti in tipov. Čeozceanke so bile 4, vse jugoslovanske. Od »Splošne plovbe« je bila 1. Ladji velike obalne plovbe je bilo 14, to pot 10 tujih in 4 jugoslovanske, male obalne plovbe pa 118 domaćih in 84 tujih. Od teh je bilo domaćih potniških 101 in tujih 79. Najzanimivejša ladja prejšnji mesec je bila hitra linijska ladja »Primor-

o« gradnji naše največje potniške luksuzne ladje. Imela bo 4500 BRT, 300 postelj za potnike v udobnih kabinalih, restavracijsko, kavarno, bar in verando, kino, bazen za plavanje ter najso-dobnejšo opremo. Predvidena hitrost: maksimalna 21 in ekonomska 18 vozlov. Namenjena je za progo Trst—(Benetke)—Pirej—(Aleksandrija). Zgrajena naj bi bila do konca leta 1963. Imenovana ladjedelnica bo v kratkem splavila 10.000-tonsko luksuzno potniško ladjo za Brazilijo.

V ladjedelnici »Uljanik« v Puli dovršujejo velikanco »Idrijo« za »Splošno plovbo« iz Pirana. Ima 18.500 ton nosilnosti in je dvojček »Bele krajine«.

Cikcakasta streha nove hale mehanične tkalnice v Senožečah, kakor jo je videti s ceste iz Sežane proti križišču pod vasjo

Cikcakasta streha v Senožečah

Na spodnjem koncu Senožeč je v zadnjem času zrasla stavba, katere streha se močno razlikuje od ostalih strel. To je prva moderna hala podjetja, ki je svojo »kariero« začelo s širimi zastarelimi stroji in je prebivalo v dokaj skromnih prostorih. Mehanična tkalnica v Senožečah je v rekonstrukciji. In prav onega dne je izvajalec gradbenih del »1. maj« iz Kopra zaključil z grobimi gradbenimi deli. Investicija, ki bo veljala 83 milijonov dinarjev, se bo vsekakor izplačala, saj bo že sredi prihodnjega leta steklo v novih objektih 140 strojev. Ko smo že omenili tako ne-

bogljien začetek tega podjetja, je vredno še omeniti, da bo k sedanji investiciji primaknilo podjetje iz lastnih sredstev 35 milijonov dinarjev.

Mehanična tkalnica proizvaja gazo za Tovarno sanitetnega materiala v Domžalah, od koder dobiva tudi surovine. Gre za nekakšno obliko kooperacije, ki med drugim sloni tudi na dolgoročnih pogodbah o odkupu polproizvoda iz Senožeč. Razen tega nudi tovarna v Domžalah že od vsega začetka pomoč tudi v drugih oblikah. Ko smo se nedolgo tega razgovarjali s predstavniki tovarne iz Domžal, so izrazili mnenje, da bodo morali tudi v Senožečah čimprej misliti na avtomatizacijo proizvodnje. Sedanje stroje bodo morali postopoma predelati ali pa odtuji in nabavljiati avtomatične in polavtomatične. To je neobhodno potrebno zaradi vse večje konkurenčnosti na tržišču.

Da bi se lahko podjetje čimprej osamosvojilo, bo moral zbrati še približno 50 milijonov dinarjev za

3. fazo rekonstrukcije — za gradnjo pripravljalnice in škroblinice. V tem pogledu je podjetje sedaj odvisno od Tekstilne tovarne v Ajdovščini, ki ji zelo pomaga, tako da je proizvodnja vsekozi nemotena. Na dlani je, da bo podjetje z osamosvojitvijo mnogo pridobil, saj se bo razbremenilo plačevanja uslug, ki so zaradi odročnosti tovarn zelo drage.

—er

PRED UVEDBO PROGE KOPER—KANADA—VELIKA JEZERA

Pomorsko prevozno podjetje »Jadranska slobodna ploviba« iz Splita namerava že letos decembra vključiti Koper v svojo redno linijsko progo Jadranska—Kanada—Velika jezera. Na tej progi so največje ladje tega podjetja. Eno izmed njih, motorno ladjo »Natko Nodilo« (13.420 ton nosilnosti) pričakujejo v Kopru pred Novim letom.

Nova linijska proga iz Kopra

Poleg redne linijske tovorno-potniške proge Koper—New York, ki jo že delj časa vzdržuje piranska »Splošna plovba« s svojimi motornimi ladji »Bled«, »Bohinj« in »Bovec«, smo na tej relaciji dobili prejšnji mesec še eno novo progo. Reška »Jugolinija« je v svojo redno linijsko progo Rijeka—ZDA enkrat na mesec vključila tudi Koper. 23. novembra je čeozceanka velikega reškega podjetja »Crna gora« (10.000 ton) v imenovani progi prvič redno pristala tudi v Kopru. Koper kaže, bodo ladje v tej progi kaj kmalu celo večkrat na mesec pristajale v Kopru.

Po pristajanju v Kopru v okviru redne linijske čeozceanke proge Rijeka—ZDA se je kazala potreba že nekaj časa in so ladje

»Jugolinije« vse češče prihajale v našo luko. Oktobra na primer sta bili v Kopru čeozceanki »Jesenice« in »Slovenija«, prejšnji mesec pa poleg »Crne gore« že dva dni pozneje »Primorje«.

Koper se vse bolj čvrsto vključuje v redne linijske proge. Sedaj so v teku pogajanja, da bi ladje reškega podjetja v redni linijski progi po potrebi pristajale tudi dvakrat na mesec.

V zadnjem času sta pristali v Kopru tudi dve veliki ladje na progi iz Južne Amerike. Motorno čeozceanki »Makedonija« in »Trepča« (obe »Jugolinija«) sta priprljali iz Brazilije po 1000 ton kave. Ta proga bo verjetno že v kratkem dobila za Koper značaj

redne linijske proge.

O poročanju iz pomorstva

V zadnjih dveh letih naš dnevni in periodični tisk čedljave več piše o pomorskem gospodarstvu. Cela vrsta je že dnevnikov in listov, ki imajo posebne pomorske rubrike in celo strani. Naj navedem samo nekatere: »Barbo« vsako sredo, »Vjesnik« vsako soboto in »Novi list« vsako nedeljo. Te strani in rubrike so od številke do številke bolj pestre in zanimive.

Da pa smo pri tem začetniki, do-kazuju način, kako o pomorskih vprašanjih pišemo. Vedeti bi namreč moral, kako in kaj pišemo. Pri člankih iz pomorstva pa večkrat ne vemo, kaj smo napisali. Kdor piše o ladjah, bi moral vedeti vsaj, kaj je ladja. Vedeti bi moral tudi, kaj je

je izpisoval. Ta parnik ima dieslov motor 1500 KM...

Parnik je ladja s parnim strojem in ne more imeti motorja! Ali bi lahko napisali, da je osebni avto fičo z bencinskim motorjem parnik?

— Ladja ta in ta ima nosilnost 30.000 BRT... Ali pa: displacement na 10.000 BRT...

BRT je prostornina ladje, deplacement ali iztisnilna (deplacement), kaj je vozel, kaj pomeni izraz parnik itd. Vedeti bi tudi moral, kaj je čoln ali barka...

Naj navedem samo nekatere takšne cvetke, ki niso »tiskarski škrat«, nabrane po naših listih — brez navedbe, kje so bile točno objavljene...

— Zgradili so nov, sodoben parnik... Ta parnik ima dieslov motor 1500 KM...

Parnik je ladja s parnim strojem in ne more imeti motorja! Ali bi lahko napisali, da je osebni avto fičo z bencinskim motorjem parnik?

— Ladja ta in ta ima nosilnost 30.000 BRT... Ali pa: deplacement na 10.000 BRT...

BRT je prostornina ladje, deplacement ali iztisnilna na teži vode, kaj je ladja odriva. Z nosilnostjo ne smemo ne enega ne drugega mešati...

— Italijanske ladjedelnice bodo dobavile SZ 6 tankerkov s po 48 BRT. Imeli bodo vsi isto karakteristiko. Dolgi bodo 217 metrov, široki 31, njihova tonaga bo 4 BRT, moč strojev pa 18.900 KS...

Kakšen nesmisel je ta vest, ni potreben posebel poudarjati. Navedeni stroj je velik kakor 3 nadstropna hiša, 4 do 48 BRT velika »ladja« pa je navadno čoln...

— V Italiji so splavili drugo če-

oceanko, ki bo imela 27.000 BRT. Gradijo jo za čeozceanško hitro progo Italija—Avstrija!

Tu bi lahko prizanesljivo rekli, da je »škrat« vmes, ker sta navedeni dve ladji »Galileo Galilei« in »Guglielmo Marconi« namenjeni za progo Italija—Avstralija... Posebnost zase so prevodi v slovenščino iz srbohrvaščine! Naj navedem samo dva primera.

— To će biti dosad najslodenji i najskuplji plovni objekti gradjeni u našim brodogradilištima... To se nanaša o prvih dveh potniških čeozceankeh, ki ju gradijo v Pulu in Splitu za Brazilijo. V našem »vernem prevodu« smo brali: »To bosta najbolj zamotani ladji...« Doslej smo vedeli za zamotane probleme, mreže, voze in morda še kaj, da pa so lajdje zamotane, je težje sprejemljivo.

— Novi brod razvija maksimalnu brzinu 20 čvorov... V našem listu pa: »Maksimalna hitrost je 20 čevljev na uro... Voznja od Kopra do Trsta je vseč zmeda je nastala pri poročanju o letecih ladjah. Ze samo imo je povzročilo velike težave. Italijani jim pravijo aliscafo, Nemci tragflügelboot, Anglezi in Francozi hydrofoil, Rusi ladja na podvodnih krilih. Pri nas: »aliskaf«, »nakabus«,

V. K.

KARAMBOLI V PROMETU — TOKRAT IZ DRUGEGA ZORNEGA KOTA

Visok davek za lahkomiselne voznike

Kako zgrešeno je mnenje, da so prometne nezgode na naših cestah, s takšnim ali drugačnim izidom, samo stvar neposredno prizadete osebe — torej voznika motornega vozila! In kljub temu se v naših statističnih podatkih opiramo v glavnem le na materialno škodo, ki jo ocenijo prometni organi.

Tudi ponesrečenčev zdravstveno prizadetost — seveda kolikor ne gre za smrten primer — navadno ocenjujemo zelo pavšalno: lažja ali hujša poškodba in prevoz v bolnišnico — tako izvzeni domala vsak sporočilo.

Sicer pa realnejšega komentarja še takoj vestež zapisovalec ne bi mogel ponuditi javnosti, kajti povедati moramo, da smo pri nas še vedno hudo skregani z evidenco o ponesrečenčih v prometu, o izdatkih družbe zanje ter o vseh postajah na poti do okrevarjanja.

40 ODSTOTKOV PROMETNIH NEZGOD NEEVIDENTIRANIH

Kratek razgovor s predstavniki Okrajnega ZSZ in prometnega odseka ONZ v Kopru je pokazal, da je pregled oziroma evidenca o ponesrečenčih ter razumljivo v zvezi s tem tudi pregled o sredstvih, ki jih izplača zavod za socialno zavarovanje zarne, hudo pomanjkljiv. Vseh nezgod ne more registrirati niti prometni odsek ONZ, kajti tudi odsek za delo pri občinah ne dajejo popolnih prijav o nezgodah. Zakonski predpisi sicer določajo, da je ponesrečenec dolžan prijaviti nezgodo sam, vendar se številni vozniki, posebno če gre za manjše nezgode, navadno poskušajo izogniti prijave.

Zato ocena, da ostane najmanj 40 odstotkov prometnih nezgod neraziskanih, ni prekrita. Seveda do tege pojava ne bi prišlo, če bi pri primerni koordinaciji vseh neposredno zainteresiranih činiteljev — ZSZ, bolnišnic, DOZ, Uprave za ceste, prometnih organov in drugih — ustvarili preprosto, vendar učinkovito evidenco, katere zbirnik bi nudil točno sliko z vsemi postavkami materialne, zdravstveno-moralne in druge škode, ki jo utripijo ponesrečenec, njegova družina, družba in končno kolektiv, v katerem je ponesrečenec zaposlen.

Ob takšnih podatkih bi bilo preventivno delo, predvsem vzgojno poslanstvo odgovornih organov, ki se neposredno ukvarjajo z varnostjo v prometu, neprimerno bolj učinkovito, saj bi bili realni podatki vsem, posebno še urešenjevalcem obsežnega področja preventive, najboljša podlaga za še uspešnejše delo.

Ob tem velja zapisati še dejstvo, da bodo prometni organi preventivno prejali sile opustili, saj končno ni naloge tega organa, da ob zahtevni nalogi čuvanje zakonov v prometu opravljajo še odgovorno preventivno aktivnost. V vseh naprednih deželah so te kompetence že lep čas razšiščene. Pri nas bodo prevzele oziroma že prevzemajo te naloge komisije za vzgojo in varnost v prometu, zato bo sodelovanje vseh neposredno zainteresiranih činiteljev eddalje pomembnejše. Izhodišče takšnega sodelovanja pa mora postati boljša evidenta in če so že vznikli predlogi, da bo ZSZ v prijavih o nesrečah pri delu uvedel dodatno rubriko za ponesrečenje v prometu, velja omeniti še pripravljenost bolnišnice v Izoli, DOZ v Piranu in drugih, da so voljni stalno sodelovati v posredovanju vseh potrebnih podatkov za kar najbolj učinkovito evidentno in kontrolno nad nezgodami v prometu in njihovimi posledicami.

OD PRIBLIŽNE OCENITVE DO REALNE SKODE

Ce se opremo na podatke prometnih organov v Kopru, je razvidno, da je

Vztrajno po poti napredka

(Nadaljevanje z 2. strani)

Kakor trgovina tako izkazuje tudi gostinstvo po devetih mesecih zadovoljive rezultate glede realizacije letnega načrta. 47 milijonov 877 tisoč dinarjev dosegla bruto dohodka pomeni 80 % letnega plana. V primerjavi z letom 1960 se je v letosnjih devetih mesecih promet povečal za 27 %. Razen lepo urejenih treh tujskih sob podjetje v letosnjem letu ni izvedlo kakih pomembnejših sprememb. Zbor proizvajalcev pripomore podjetju JADRAN ved elastičnost in pospešene priprave za zgraditev novega, turističnemu prometu prilagodenega bifeja na avtobusni postaji v Kozini. Planinsko društvo ŽELEZNICA iz Ljubljane, pod čigar upravo je koča na Slavniku, izkazuje v devetih mesecih okrog dva in pol milijona dinarjev prometa. Izboljšanje bo mogoče dosegli, ko bosta izvedeni razširitev in preureditev koče, za kar je potrebno zagotoviti 12 milijonov dinarjev.

Novejši obrtni obrati na Hrpeljskem so MEHANOTEHNIKA s sedežem v Izoli, KOVINAR v sklopu LAME iz Dekanov in SUDEST pod upravo ZACIMBE iz Portoroža. Slednji je do pozarne nesreče realiziral blizu 16 milijonov dinarjev letnega plana, ki bi sicer znašal nad 100 milijonov. MEHANOTEHNIKA je v obratu v Materiji dosegla 33 milijonov 775 tisoč dinarjev bruto dohodka (54,5 % letnega plana). KOVINAR v Hrpeljah pa 19 milijonov 880 tisoč dinarjev (66 % letnega plana). Oba obrata se zadovoljivo razvijata. Slabši oziroma nelzpremenjeno pa je stanje uslužnostne obrti. Krojaško, čevljarsko in kovačko-kolarsko-mehanično podjetje v Hrpeljah je pod planom. Krojači tožijo nad pomanjkanjem uslužnosti naročil ter nad nezmožljivo konkurenco v konfekciji. Kovači pričinjuje strokovne delovne sile in naročil, čevljarje pa, ki se v glavnem

bilo v enajstih mesecih tega leta v našem okraju 451 prometnih nezgod s 16 smrtnimi žrtvami in 301 poškodovanim ter je znašala materialna škoda 74 milijonov dinarjev. Omenjeni podatki so skrbno zbrani, vendar hudo daleč od realne vrednosti škodo — bodisi gmotno, da ne omenjam posebej vseh ostalih okoliščin: stroškov zdravljenja, izplačane zavarovalnine in še posebej nemadenostijive moralne gmotne škode, ki prizadene ponesrečenčeve svoje, delovnih kolektivov, v katerem je ponesrečenec zaposlen, in končno družbo kot celoto.

Naj navedemo v ilustracijo samo en primer prometne nezgode, o kateri smo lahko prebrali, da so udeleženci pretrepli hujše telesne poškodbe, materialna škoda na vozilih pa naj bi znašala več sto tisoč dinarjev, čeprav se je kasneje izkazalo, da je bilo na vozilih škoda za več kot milijon in pol dinarjev.

Vendar to še ni vse: zaradi nezgodnosti je v drobcu sekunde bilo na raziskanku ovinkov poškodovanih več oseb, toda če izlučimo samo podatke za oba voznika, dobimo takole podobo:

1. ponesrečenec:
zdravljenje 148.700 dinarjev
dodatevne nezgodne življenske zavarovanje 675.000 dinarjev
invalidnina na individualno nezgodno zavarovanje 1.500.000 dinarjev
dnevna odškodnina na individualno nezgodno zavarovanje 225.000 dinarjev
SKUPNO 2.548.700 dinarjev

TRAGIČEN ZAKLJUČEK NEPOMEMBNEGA PREPIRA

Preteklo soboto zvečer je prišlo sredi Kopra, v Župančičevi ulici, do hudega incidenta, ki je globoko prenutil prebivalce okrajnega mesta. Tega usodnega večera se je komaj 18-letni E. P., zidarski vajenc koprskoga gradbenega podjetja, doma iz murskosoboškega okraja, z manjšo skupino prijateljev napotil v kino. Vendar je pred tem nepomemben preprič v dveh neznanima mladenčema bil povod za obračun z nožem, s katerim je E. P. do smrti poškodoval komaj 16-letnega mladenča J. K., ki se je pred nedavnim priselil v Koper.

Morilec bo prejel zaslужeno kazeno.

mali oglasi

ZAMENJAM lepo enosobno stanovanje na Reki za enosobno s kabinetom ali dvosobno v Kopru ali Semedeli. Naslov in ponudbe dostavite na upravo lista pod »Št. 15«.

SOBO, opremljeno ali prazno, iščem. Ponudbe na upravo lista pod »Soliden — po dogovoru«. ENOSOBNO STANOVANJE na periferiji Ljubljane zamenjam za dvosobno v Kopru ali Izoli. Plačam selitev. Žnidaršič, stare Jarše 17, Ljubljana.

ZA JESEN IN ZIMO DOBITE NAJCENEJE V »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, Trst, Ul. ca Cellini št. 2, poleg železniške postaje, veliko izbiro konfekcijskih izdelkov. Odjemalcu s proučnico imajo poseben popust.

2. ponesrečenec je brez stroškov zdravljenja veljal družbo tudi kot en milijon dinarjev. Vendar se tudi s temi številkami nismo približali dejanski škodi, kajti vračanuni niso niti izdatki za soudeljenčence te nesreče, niti škoda, ki jo je utrpeli delovni kolektivi zaposlenih ponesrečenčev, ostali stroški ZSZ, stroški prometnih organov in drugo.

Ze samega je primer med sto in sto podobnimi ali še hujšimi je otipiljiv dokaz, da so posledice prometnih nesreč zares eno največjih bremen, ki jih plačuje družba. Zato je družbeni davek za neprivednost voznikov na skupni davek in zahteva rešitev še vrste problemov v zvezi s prometom pri nas.

(bb)

Obvestilo

Po 34. členu Uredbe o postopku za izvedbo nacionalizacije najemnih zgradb in gradbenih zemljišč (Uradni list FLRJ št. 4-52/59), Oddelek za finance — odsek za premoženjsko-pravne zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Koper

OBVEŠČA

vse lastnike zazidanih in nezazidanih zemljišč na območju katastrske občine Lazaret, da je bila izdana dne 4. XII. 1961

DRUGA DELNA ODLOČBA O UGOTOVITVI NACIONALIZACIJE GRADBENEGA ZEMLJIŠČA ZA KATASTRSKO OBČINO LAZARET

Vsaka stranka in vsaka druga prizadeta oseba lahko pregleda predmetno odločbo v pisarni Odseka za premoženjsko-pravne zadeve v Kopru, Pristaniški trg št. 4/I.

ZAHVALA

Dne 20. oktobra 1961 je tudi kontrolni pregled v bolnici Valdoltra pokazal dve uspešno opravljeni težki operaciji na mojih kolikih. Zato se iskreno zahvaljujem strokovnemu operaterju, primariju dr. Pištu, in asistentu dr. Bizjaku in dr. Klokočnovniku. Enako se zahvaljujem zdravnikom oddelka dr. Verliču, dr. Bizjaku, dr. Kovačevi in drugim zdravnikom ter višjim medicinskim sestram, sestram-bolničarkam in strežnemu osebju, ki so mi nudili v bolnici vsestransko pomoč.

Ema Doljak, Koper
Semedela, Jurčičeva 2

Semedela, 2. decembra 1961

ZAHVALA

Ob nenadni in hudi izgubi, ki nam jo je prizadejala smrt našega dragega moža in očeta

JOŽETA ŠURMA
se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so z nami sočustovali in tako številno spremili pokojnika do njegovega poslednjega bivališča.

Žaljuči: žena in otroci
Gradišče, Koper, 5. XII. 1961

Veletrgovsko podjetje z industrijskim blagom

»TRGOCENTER« Koper

seznanja svoje cenjene odjemalce — trgovine, da zaradi letnega inventurnega popisa ne bo izdajalo blaga iz skladišč v času od 18. do 31. decembra 1961.

Zato naprošamo svoje cenjene odjemalce, da se pravčasno oskrbijo s potrebnim domaćim in uvoženim blagom.

OBVESTILO

SPLOŠNO OBRTNO PODJETJE SEŽANA

obvešča

vse lastnike motornih koles, da je s 1. decembrom 1961 odprlo servisno delavnico za servisne preglede vozil tovarne »TOMOS« Koper. — Vsem lastnikom ostalih motornih vozil sporočamo, da bomo opravljali poleg servisnih preglefov tudi druge avtomehanične usluge. — Za naročila se toplo priporočamo!

Razpisi

Upravni odbor Tovarne pohištva »STIL« Koper razpisuje delovno mesto

SEFA RAČUNOVODSTVA

Pogoji: višješolska izobrazba z najmanj 5-letno prakso ali srednješolska izobrazba z najmanj 10-letno prakso na delovnem mestu računovodje.

Šolski odbor Ekonomski srednje šole Koper razpisuje delovno mesto

TAJNIKA ŠOLE

Pogoji: srednješolska izobrazba z večletno prakso v finančni in administrativni stroki.

Nastop službe 1. januarja 1962 ali po dogovoru.

POSLOVODJE

servisne delavnice v Sežani za servisne preglede motornih koles

»TOMOS« Koper in za opravljanje vseh vrst popravil na motornih vozilih.

Pogoji: visokokvalificiran ali kvalificiran avtomehanik z večletno prakso.

Stanovanje ni na razpolago. Ponudbe pošljite na upravo podjetja najpozneje do 15. decembra 1961.

Po 10., 43., 44., 46. in 47. členu Zakona o finančiranju in gradnji stanovanj (UL FLRJ št. 47/59) ter po VIII. poglavju pravil Stanovanjskega sklada občine Koper

R A Z P I S U J E STANOVANJSKI SKLAD OBČINE KOPER

po sklepku IX. redne seje upravnega odbora z dne 1. decembra 1961

I. NATEČAJ

za gradnjo stanovanjskih hiš in stanovanj na območju občine Koper

1. Na tem natečaju daje sklad naslednja posojila:

a) za gradnjo, ki bo izvajana preko sklada in bo dovršena v letu 1962, do zneska 18.000.000 din.

b) za gradnjo, ki bo bodo izvajali posojilomajci sami ali preko drugih, do zneska 30.000.000 din.

2. Za posojilo pod točko 1a bodo na voljo naslednje stanovanja v bloku na Vojkoviem nabrežju v Kopru:

eno 3-sobno z neto površino 70 m² za din 5.920.000 z bivalno kuhinjo 13,36 m², 2 spalnicami po 16,20 in 13,80 m²;

tri 2-sobna z neto površino 62 m² za din 5.280.000, z bivalno kuhinjo 15,81 m², 3 spalnicami po 16,20, 13,25 in 15,91 m²;

tri 2-sobna z neto površino 56 m² za din 5.920.000, z bivalno kuhinjo 13,36 m², 2 spalnicami po 16,20

Nogometni turnir v Kopru

Na nogometnem turnirju najboljše plasirane četvorice Okrajne lige je zmagal NK Tomos, ki je v finalu odpravil borbene Pirančane, jesenski prvak NK Delamaris pa je moral kloniti in se zadovoljiti s tretjim mestom. Četrto mesto je zasedel NK Jadran iz Dekanov. Prvi dan Tomosovega pokalnega tekmovanja je potekal v znanimenju slabega vremena. Igraleci so morali napeti vse svoje sile, da so mogli dočakati zadnji sodnikov žvižg.

NK SIDRO : NK JADRAN 1:0

Tekma je potekala v rahli premoči Dekančanov, vendar so bili redki protiudarci Pirančanov vedno bolj nevarni. NK Jadran si je skušal preko sredine izsiliti vodstvo, vendar zaman. Tudi v drugem polčasu se je podoba na igrišču ponovila. Pirančani so usmerili svoj napad na nasprotnikova vrata prek kril in v tri-

najsti minuti tudi uspeli. Gol je dosegel Ernestini. Do konca tekme je igra potekala v neuspešnih poskusih NK Jadrana, da bi rezultat izenačili.

NK TOMOS : NK DELAMARIS 1:0

Navijači domačega kluba so vendarle prišli na svoj račun. Videli so dobro igro svojih ljubljencev, razen tega pa tudi zmagu nad remoniranim nasprotnikom, ki je zanje predstavil nekakšen »strah«. V prvem polčasu je bila igra enakopravna, temu primerno bi ustrezal tudi rezultat, vendar je nekaj sekund pred koncem polčasa Olup zabil odločilni gol. Že takoj v začetku drugega polčasa so se vrgli Izolani v napad in si prizadevali, da bi rezultat izenačili. Koprčani so se kmalu otreli njihovega pritiska in začeli napadati. Rezultata niso uspeli povečati. Proti koncu tekme so bili Izolani v očitni premoči. Pred vratni domačih je bilo nekaj prav dramatičnih prizorov. Tudi po osem igralcev je ležalo v blatu. Eni so si prizadevali, da bi potresli mrežo, drugi pa, da bi jo ubranili. V zadnjih minutih je Muzenič nevarno streljal in Favento že zgozo le z največjo težavo odbil v kot.

NK DELAMARIS : NK JADRAN 3:0

V borbi za tretje mesto je bila premoč Izolanov očitna. Vodstvo bi si lahko priborili že v 5. minutih, ko ne bi Marchesan zastreljal enajstmetrovke. Njegovo napako je že tri minute kasneje pravil Muzenič. V drugem delu igre so bili Dekančani boljši vse do tistega trenutka, ko je dal Toškan avtograd. NK Jadran je popustil. V 27. minutih je dal Kovačič še tretji gol za Izolane in tako postavil končni rezultat tega srečanja.

NK TOMOS : NK SIDRO 3:1

Finalna tekma se je začela s popolno terensko premočjo NK Tomosa. Zdelenje se je, kot da igrajo na en gol. Ničkoliko zrelih priložnosti je bilo neizrabljeno. V 38. minutih je Vižintin prvič potresel mrežo, prej pa resda igral z roko, vendar sodnik tega ni videl. V drugem polčasu se je NK Sidro otrezel pritiska in bil povsem enakovreden nasprotniku. V

22. minutih je Škerjanc streljal pred gol, vendar je vratar Chivalon žogo tako nespretno odbil, da je obležala v mreži. 2:0. Pirančani niso vrgli puške v koruzo. Že dve minutih kasneje so rezultat zmanjšali na 2:1, ko je Jovanovič z enajstmetrovko potresel mrežo. Zadnji gol je dal v 39. minutih Tišler.

Od nastopajočih bi mogli sezaviti najboljše moštvo takole:

Favento (Tomos), Likar (Sidro), Jerkovič (Delamaris), Gombac (Tomos), Sorgo (Delamaris), Mihič (Jadran), Škerjanc (Tomos), Prašnikar (Jadran), Vižintin (Tomos), Milojkovič (Delamaris), Ernestini (Sidro).

Moštvo NK Tomosa iz Kopra, ki je po zmagi na turnirju v Sežani osvojilo prvo mesto tudi na turnirju v Kopru

LJUDSKA TEHNIKA V KOPRSKEM OKRAJU PRED NOVIM DELA POLNIM ODOBJEM

Najvišja priznanja za dosežene uspehe

posredoval našemu jadralcu-rekorderju Angelu Fafangelu še spominsko plaketo Olimpijskega komiteja za njegove uspehe na olimpiadi.

Vsekakor velja podčrtati besede, da so tako plakete posameznikov kot kolektivna plaketa Mehanotehnike skupno priznanje širokemu krogu aktivnih članov LT v našem okraju, kajti brez skupnih naporov ne bi mogli računati na dosedjanje ustvarjalno delo na tem širokem področju vzgoje državljanov.

Na prvem sestanku po nedavnem IV. občnem zboru LT v našem okraju so člani plenuma še enkrat pregledali skele za božično delo, ki bolj kot kdajkoli doslej obvezujejo slednjega člana in slednjega organizacijskega LT, da začeto delo in oblike delovanja še utrdijo in jih prilagodijo našemu družbenemu in ekonomskemu razvoju.

Organizacijska utrditev LT bo letos oziroma v naslednjem obdobju potekala predvsem v smeri konsolidiranja občinskih in osnovnih organizacij LT, zato bodo tudi občni zbori v naslednjih tednih potekali v tem znamenju. Medtem ko bodo osnovne organizacije zaključile občne zbrane najkasneje do 15. februarja, je rok za občne zbrane občinskih odborov do 15. marca. Vsekakor se bodo tako prvi kot drugi morali zaradi zahtevnosti nalog na občne zbrane pripraviti kar najbolje, kajti ob vrsti organizacijskih vprašanj bo treba rešiti vprašanje sestava vodstev. Prevladuje mnenje, da bi morali prevladovati v vodstvih odborov mlajši člani. Hvale vredna je tudi pobuda OO LT Koper, da bodo v bodoče vsi občni zbori LT javni, da bi tako pritegnili širok krog državljanov v razprave. (bb)

Partizan Ilirska Bistrica prvi

V organizaciji okrajne komisije za košarko je bil prejšnjo nedeljo v Piranu I. pokalni turnir v čast Dneva republike. Tekmovanje so se udeležila moštva partizanskih društev iz Kopra, Pirana, Ilirske Bistrike in Izole, dočim Postoj-

čanov zaradi slabega finančnega stanja njihovega društva ni bilo v Piran.

V prvi polfinalni tekmi je Piran premagal Koper z 38:27 (11:16), nakar je Ilirska Bistrica po občutnem vodstvu v prvem polčasu (26:10) kljub mnogo boljši igri komaj ohranila zmago proti Izoli (41:38).

Naslednja borba za uvrstitev na 3. in 4. mesto med premagancema Izolo in Koprom je navrgla tesno zmago prvim (44:41). Pirančani pa so morali kljub glasni podpori kakšnih 200 gledalcev kloniti boljšim Bistričanom z rezultatom 49:30 (18:8).

Ob zaključku turnirja je predstavnik komisije za košarko OZTV izročil zmagovalcu v trajno last pokal. Končna razvrstitev: 1. Ilirska Bistrica, 2. Piran, 3. Izola in 4. Koper. (ma)

Tekmovanje za pokal FLRJ

LEŠTVIDA:	MARIBOR	3	3	0	9:1	6
LJUBLJANA	3	2	1	7:3	4	
SEŽANA	3	1	2	3:6	2	
ANHOVO	3	0	3	0:9	0	

Najlepšo igro na turnirju so pokazale Mariborčanke. Vse so ostro servirale in lepo igrale v polju. Videti je bilo, da so enotna in vigrana ekipa.

Pohvale vredno je udeležba ekipe iz Anhovega, ki ni mogla nobeni ekipe v zetni setu, a je bila njihova udeležba na takoj zahtevnem turnirju znak dobre volje in pospešenega razvoja odbanke na Primorskem. Z uvrstitevijo Sežančank smo lahko zadovoljni, ne moremo biti pa zadovoljni z igro, kakršno so pokazale na turnirju. Taktično so igrale nepravilno. V nadaljnjih treningih bodo morale posvetiti več pozornosti ostremu servisu.

Prvi dan tekmovanja so vse tekme

vodili domači sodniki, dva med njimi pa sta vrh tega opravljala še praktični izpit za naziv republikanskega sodnika. Praktični del je uspešno opravila tudi Ljuba Groznik, teoretični del izpit pa bo opravila po zneje.

SPORTNA NEDELJA GSŠ

Pred nedavnim so se dijaki Gozdarske srednje šole v Postojni pomerili v skoku v višino, orientacijskem teku, v malem nogometu, šahu in v streljanju z zračno puško. Tekmovanje na prostem je močno oviralo slabo vreme, zaradi česar so bili tudi rezultati slabši, kot je bilo pričakovati. Na turnirju v malem nogometu, ki so ga tokrat v Postojni prvič igrali, je v finalni tekmi četrti letnik premagal tretjega z rezultatom 3:0. Ostali rezultati: skok v višino Smedru 155 cm, streljanje Božič I 158 krogov od 200 možnih, šah 4. letnik, orientacijski tek 3. letnik. V skupnem plasmanu je zasedel prvo mesto 4. letnik, sledi mu 2., 3. in 1. letnik. V. K.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor 1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Nedolgo tega sta bila v Rušah in Sežani finalna turnirja članov in članic za prvenstvo Slovenije pri tekmovalcih za pokal Jugoslavije.

V Rušah so sodelovale le tri ekipe:

Branik iz Maribora, Zoris iz Ruš in Ljubljana. Prvenstvo med člani je osvojil Branik pred Zorisom in Ljubljano. Ker je Branik od nadaljnega tekmovanja odstopil, se bo tekmovalca v Makedoniji udeležil Zoris.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana : Anhovo 0:3, Maribor : Sežana 3:0, Maribor : Anhovo 3:0, Ljubljana : Sežana 3:0.

Na turnirju članic v Sežani so se pomerile štiri ekipe: OK Maribor, ZOK Ljubljana, TVD Partizan Sežana in Anhovo. Naslov republikanskih prvakinj je bil odvisen od srečanja OK Maribor : Ljubljana. Oba favorita sta se pomerila že v prvi tekmi. Zmagale so Mariborčanke.

Izidi srečanj: Ljubljana : Maribor

1:3, Anhovo : Sežana 0:3, Ljubljana :

Sportni avtomobilizem v Sovjetski zvezni je še na zelo nizki stopnji in komaj dobr dve leti je, kar so bile v tej deželi prve avtomobilske dirke. Slika kaže tri sovjetske avtomobilske dirke na Rdečem trgu v Moskvi pred nedavnimi letosnjimi prireditvami te vrste.

9 milijonov ton ladij v gradnji

Po podatkih »Lloyd's Register of Shipping« je bilo dne 30. junija 1961 na svetu v gradnji 1500 ladij velikosti nad 100 ton. Vsa tonaža teh plovnih objektov znaša 8,798.843 ton!

Na prvem mestu v gradnji ladij je Velika Britanija z 1,614.062 tonami ne drugem Japonska (1,023.911), tretjem Zahodna Nemčija (864.262), sedmem Združene države Severne Amerike (591.254), osmim Italija (569.254), enajstem Poljska (262.326) in dvanajstem Jugoslavijo z 247.604 tonami. Za nami so Danska, Belgija, Finska in druge.

VATIKAN IN OSVOJITEV VESOLJA

V Kanalu ob Soči, ki je poln zgodovinskih zanimivosti, stoji tud. Neptunov vodnjak. Je posebna turistična privlačnost in vzbuja pozornost domačih in tujih gostov. Vodnjak s kipom so postavili grofje Corenini v treti četrtini XVII. stoletja, restavrirali pa v letu 1876. Zanimivo je, da ne stoje vedno na enem mestu, marveč so ga v skladu z razvojem prometa in ureditvijo cest večkrat prestavljal. Do zadnje vojne je še polival vodo sred triga, po osvoboditvi pa je bil postavljen bliže k hišam.

NAJPROMETNEJŠA LUKA NA SVETU

Vsakih 20 minut vplovi ali pa izplovi iz luke New York po ena večja ladja. Tako trdijo statistiki. Skupno v enem letu: 27.000 ladij. Na ta način ima to mesto največji ladjski promet na svetu.

8. decembra 1961 • ZADNJA STRAN • Leto X. — Štev. 50

Prosvetna dvorana na Taboru v Lokvi obnovljena

Letos so v Lokvi obnovili prosvetno dvorano na Taboru; otvoritev bo 29. novembra 1961, na Dan republike. Tabor v Lokvi je zidan leta 1. 1485 kot obrambni stolp proti turskim napadom v 16. in 17. stoletju in je dobro ohranjen. Po prenehanju turskih ropanj je rabil ljubljanskemu mestu kot žitnico, od tod tudi laško ime Cognale.

Leto 1885 so ustanovili na Taboru v Lokvi čitalnico in so gojili slovensko petje in prirediti igre. Leta 1905 je nadučitelj Avgust Praprotnik ustanovil »Balno in pevsko društvo Tabor«, ki je živahno delovalo do leta 1923. Vsako leto so priredili na pustno nedeljo in na Silvestro dve veselici. V dvorano je šlo 200 oseb. Po vojni leta 1919 so na Tabru ustanovili Ljudski oder, ki ga je vodil učitelj Alojzij Hreščak, komunist. Ljudski oder je priredil več predstav leta 1920, 1921 in 1922. Knjižnica je imela nad 500 knjig. Predsednik Ljudskega odra je bil Tone Stopar-Kučetov, odborniki so bili: Jože Role, Rudolf Božeglav, Ivan Stopar, Andrej Moderc, Tone Placer-Jurjevič. Učitelj Hreščak je v Lokvi organiziral komunistično stranko leta 1920. Za državnozborske volitve v rimski parlament leta 1921 so Lokvenci večinoma glasovali za komunistično stranko.

Odborni odbor je leta 1921 odpovedal prostore Ljudskemu odru na Tabru; ta se je presele v Lantirjeve prostore, kjer je bil Hreščak poročen. Nato so zeli preganjati fašisti. Hreščak je pustil učiteljsko službo in je sprejel službo ravnatelja konsumne zadruge v Idriji. Takrat je tu prenehal delovati Ljudski oder. Zadnja veselica je bila na Grčavem dvorišču 23. septembra 1922. Takrat so se prirediti igre slikali z rdečo zastavo s srpom v kladivom. Zastavo je zaplenil skvadrist Leskovich, kasnejši podest, fašistični zupan v Lokvi.

Aeroklub Gorica, ki šteje več kot pet sto članov, ima svoje letališči v Ajdovščini in v Bovcu. Zanimivo je, da na obeh letališčih pridelujejo tudi dobro seno. Aeroklub ima tri motorna in tri jadralna letala. V kratkem pa bodo dobili še novo štirisedeočno turistično letalo, ki ga bodo uporabljali največ za gospodarske in turistične namene. Sportna letalska šola je letos vzgojila več novih pilotov in jadralnih letalcev. Priredili so 15-dnevni jadralni tečaj, da bi dosegli čim boljše rezultate, da bi z manjšim številom poletov dosegli več letenja. Dosegli so že pogode za osovitev sedem srebrnih znač C. Doslej je najvišje pod oblike zajadral Klavdija Repiči iz Ajdovščine, ki je dosegel višino 2.700 m, najdaljši polet pa je zabeležil Erfini Cuder iz Bovca, ki je neprekiniteno letel 5 ur in 34 minut. Svojevrstno »srečo« je imel Alojz Rot iz Nove Gorice, ki se je spustil na zemljo samo dve minutni preko kot Cuder. To so le uspehi, ki jih je v letosnjem roku zabeležila sportna letalska šola v Ajdovščini. Naš posnetek kaže jadralna letala med vsakodnevnim pregledom.

Brezplačno na svetovno prvenstvo

JUGOSLOVAN ČEDOMIR SAMARDŽIJA - PRVI ABONENT Z VSEGA SVETA

Ko je kongres mednarodne nogometne organizacije FIFA 24. februarja 1962 sklenil, da bo sedmo nogometno prvenstvo v Cilu, je mladi Beograjan Cedimir Samardžija — najvam zaupamo, da je stalni delavec Slovenskega Jadrana — postal naslednji brzojavko: »Nogometni federaciji Cila, Santiago de Cile.«

Prosim, rezervirajte mi 2 vstopnice za tekmi čilskega in jugoslovenskega moštva. Stop. Pismo sledi. Cedimir Samardžija, Beograd.«

Cez dve urij je bila brzojavka že v Santiago de Cile. To pa je bila tudi prva rezervacija za vstopnice, ki jih bodo pričeli prodajati šele naslednje leto. Po obicaju v mednarodnem športu pa je človek, ki

prvi naroči vstopnico, organizatorjev gost. Vsa pot do Cila in nazaj ne bo stala Cedomira Samardžije miti prebete pare. Vsi stroški bodo šli na račun organizatorja prvenstva.

Za častnega gosta so se zachele zanimati razne letalske in potovalne družbe, ker si obetajo dobre reklame. O Cedomiru so pisali že vsi jugoslovenski in svetovni časopisi. Samardžija bo odpotoval v aprilu ali maju prihodnjega leta. To edinstveno priložnost bo izrabil tako, da si bo ogledal ves svet. Na prvenstvo bo

potoval preko Afrike, domov pa se bo vračal preko Haitija, Hong Konga, New Delhija in Kaira. A. B.

POTNIŠKA LADJA »PATRICE LUMUMBA«

Znana ladjedelnica posebnih potniških ladij »Krasnoje Sormovo« v mestu Gorkij na Volgi v SZ je začela graditi luksuzno sodobno potniško ladjo z 2700 BRT. Imenovala se bo »Patrice Lumumba«. Nova motorna ladja bo imela avtomatično krmilo in stroje ter druge novosti. R. K.

DEŽELA JEZER

Finsko imenujejo »deželo jezer«. Kako tudi ne, ko pa jih je toliko, da natancno število niti ni znano. Po najnovejših podatkih naj bi jih bilo okrog 75 tisoč. Očitno se s takšnim številom jezer ne more pohvaliti nobena druga dežela na svetu.

Sicer vskadanji prizor za Koprane in obiskovalce našega okrajnega mesta, ki se kaj zvedavo ozirajo v 34 metrov visok žerjav na gradbišču na Cesti JLA. Toda prizor z vrha dvigala le ni tako vskadanji, saj je Koper s tega zornega kota pravcato odkritje. Tega mnjenja je tudi žerjavist Rudi Turk, ki dan za dan niha privezan za sedež med nebom in zemljo in se čestokrat zaskrbljen ozira v nebo, če mora da le ne bo priporodilo vetr, ki bi utegnil prekučeni sicer stabilno gradbeno napravo. Takrat dvigalo zasidrijko kar na dveh straneh in neustrašni Rudi Turk streže gradbenim delavcem z novimi »transporti« gradbenega materiala, iz katerega raste nova palača

— Ej, prenehajte že vpiti reši se, kdor se more! vsakokrat, kadar je gospa v kopališču!

VOHUNSKI ROMAN IZ DRUGE SVETOVNE VOJNE

Vse skupaj se je zgodilo v enem samem hipu. Dementiov je planil s stola in v vso močjo kresnil Krammerhofa pod brado. Udarec je bil slabo merjen. Gestapovec se je zamajal in se ujel za naslonjač. V dveh skokih je bil Dementiov pri oknu. Razbil je steklo, skočil, nato pa stekel preko dvorišča.

XVIII.

Pravijo, da imajo pogumni vojaki srečo v žepu. Dementiov je padel na noge in komaj loveč ravnotežje odkolovratil proti izhodu.

Z okna so zadrdrali streli.

Na ulico ni mogel. Bržkone je bila tamkaj zaseda.

Na srečo je Dementiov že kmalu potem, ko se je vse ilil v to hišo, dobra pregled dvorišče. Vedel je, da je v levem kotu, v ozkem prehodu, kjer so posode za smeti, plot sosednjega dvorišča, ki vodi v nasprotno ulico.

Stekel je v to smer, toda v drugi strani sta počela dva streli. V hrbtnu je začutil žgočo bolečino.

Tekel je dalje. Za njegovim hrbotom so brez prestanka streljali, toda v polmraku so gestapovci slabo videli begunci.

Z muko se je privlekel do prehoda. Dvignil se je na posodo za smeti, se z rokami oprijel ograje in se hotel pognati preko. Ostra bolečina ga je vrgla nazaj. Spet se je oprijel ograje. Prekobil se je na sosednje dvorišče. Skozi izhod je stekel v nasprotno ulico in šel proti srednemu mestu. Vedel je, da je v bližini ozka in krivenčasta ulica.

Od bolečine je stiskal zobe in s težkimi koraki tekel. Drhtel je in napenjal vse sile.

Za njim je bilo vse tiko.

Zakaj je šel ravno proti srednemu mestu? Kam se je nameraval skriti? Mar ne bi bilo bolje, ko bi bežal ven iz mesta?

Nekje v mestu je bila hiša Pavla Arvidoviča. Dementjova ni vodil tja njegov um, marveč je čutil, da mora iti v tisto smer, kjer so njegovi prijatelji. Prijatelji, ki bi mu v skrajni sili pomagali.

Morda je tedaj pozabil na povelje, naj ne hodi tja. Morda se je spomnil besed, ki mu jih je bil rekel polkovnik Dovgalev? »Samov največji sili...«

Svoje dolžnosti je vedno vestno izpolnjeval in tudi sedaj mu je bilo jasno, da tjakaj ne sme iti. Ves čas je napeto premišljeval, kam naj se obrne. Kam naj se zateče in skrije?

Začelo se je daniti. Sila nerodno bi bilo, ko bi ga kdo srečal in opazil, da je njegova oficirska obleka v neredu in da je srajca na hrbtnu krvava. Vrh tega pa je Dementiov tudi dobro vedel, da si poveljstvo ne bo dalo prej miru, dokler ga ne izsledi. Časa je imel malo, moral se je za nekaj odločiti.

Mahoma se je spomnil pritlikavega starca, čuvanja muzeja, ki je tako naivno zamenjaval slike v okvirih.

Odločil se je. Mahnil jo je v muzej.

Na dvorišču velikanske muzejske zgradbe je čemela kočica, v kateri je prebival čuvaj.

Preden se je pognal na dvorišče, je Dementiov prisluškoval, ali mu nemara niso že za petami. Ulica je bila mirna.

Pritisnil je za zvonec pri vratih.

Nekje v globini hiše je zazvonilo.

Tišina...

Dementiov je opazil, da je nekdo na voglu okna privzdignil zaveso.

Pozvonil je še enkrat.

Za vrati se je oglasil hripav glas.

»Kdo je?«

»Odprite, vaši prijatelji,« je rekel Dementiov po rusko.

»Kdo?«

»Sovjetski oficir. Odprite. Sledijo mi.«

Nekaj minut je vladala grobna tihota. Zatem je bilo slišati škrtanje zapaha. Pred Dementjovim je stal čuvan muzeja s svečo v roki. Nenadni preprič mu je ugasnil svečo.

»Zaprite vrata.«

Starec je vrata poslušno zapahnil in zaklenil.

»Prižge luč.«

Starec je dolgo časa obračal žepa in iskal vžgalice. Napisel jih je našel in prižgal svečo.

»Oprostite, da takole prihajam k vam. Jaz sem resnično ruski oficir. V sila nerodnem položaju sem se znašel. Ranjen sem. Sledijo mi.«

Starec je molčal in nepremično zrl v Dementjova. Zdelo se je, kot da mu ne veruje.

»Verjemite mi, govorim vam čisto resno. Uspelo mi je, da sem rešil vaše slike. Zdaj so v skladislu operativnega pristanišča.«

Starec ga je dolgo motril, ne da bi mu verjel eno samo besedico.

Dementiov ni smel o sebi povedati več, kakor je povedal.

Po malem je prihajal starec k sebi in kazno je bilo, da mu je začenjal verjeti.

»Skrijte me! ga je Dementiov zaprosil. »Drugega mi ni treba. Samo skrijte me in mi pomagajte, da se prebijem.«

Čuvar se je zamislil, potem pa vzel svečo in mu mgnil z glavo:

»Pojdiva.«

Odvedel ga je v muzej.

Hodiila sta po hodnikih z visokimi stropi. Spustila sta se v klet. Dišalo je po trohnobi. Vsepovsod so bili nameščani zaboji. Za veliko grmado zabojev sta se ustavila.

»Tukajle.« je dejal starec in odšvedral. Kmalu se je vrn'l z zavoji in zdrevili.